
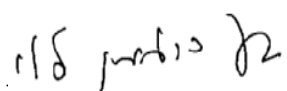

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נוהל הפעלת מרכזי חוסן

רשימת עדכונים :

מאהדורה	הסעיף	תיאור העדכון	שם המעדכן	תאריך

אושר על-ידי: חתימה: _____	נערך על-ידי: בלה בן גרשון
---	------------------------------

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

תוכן עניינים

1. כללי
  2. מטרות הנוהל
  3. אחריות
  4. חוקים והחלטות הממשלה
  5. הגדרות
  6. שיטה
  7. פיקוח בקרה ורישום על מרכזי החוסן
  8. קריטריונים למתן שירות קליני בתחום טיפול בטרואומה נפשית
  9. קריטריונים לעבודה בתחום היערכות לחירום
  10. קריטריונים לעבודה בתחום החוסן הקהילתי
  11. קריטריונים לעבודה עם צוותי החירום היישוביים/שכונתיים/חינוכיים
- נספח א'1 – מודל מרכזי חוסן עוטף עזה
- נספח א'2 – מודל מרכז חוסן לחברה הבדואית בנגב
- נספח א'3 – מודל מרכזי חוסן אזוריים יהודה ושומרון
- נספח ב'1 – מבנה נדרש מרכז חוסן עוטף עזה
- נספח ב'2 - מבנה נדרש מרכז חוסן יהודה ושומרון
- נספח ב'3 מבנה נדרש מרכז חוסן בדואי
- נספח ג' – הצטיידות ראשונית
- נספח ד'1 - תקינה מרכז חוסן עוטף עזה
- נספח ד'2 – תקינה יהודה ושומרון
- נספח ו' – הגדרות ותיאור תפקידים
- נספח ז' – דרישות הדרכה והכשרה לצוות העובדים
- נספח ח' – פיקוח בקרה דיווח מרכזי החוסן בעוטף עזה
- נספח ט' – קריטריונים לקבלה לטיפול
- נספח י' - פרוטוקול להתערבות במצבי ASR
- נספח י"א – צוות צח"י

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

1. כללי:

1.1. רקע להקמת מרכזי חוסן בעוטף עזה, מרכזי החוסן הבדואי ומרכזי החוסן ביו"ש:

1.1.1. במספר החלטות ממשלה אומצו תוכניות שנועדו לקדם את החוסן האזרחי בשדרות בישובים המצויים עדיין תחת איום ביטחוני מתמיד, ובכלל זה ירי תלול מסלול ואיום חדירה לישובים, הכוללת פעולות בתחום החוסן האישי, הקהילתי והמוניציפאלי ובכללן הפעלת "מרכזי חוסן". בשלב זה מרכזי חוסן מופעלים על פי החלטות הממשלה בישובי "עוטף עזה", יהודה ושומרון (כהגדרת כל הישובים האמורים בהחלטות הממשלה הרלוונטיות) וכן במגזר הבדואי.

1.1.2. בהחלטות הממשלה נקבע כי בכל מרכזי חוסן תבנה תוכנית כדלקמן: "התכנית מתמקדת בסיוע לתושבים ובכלל זה הגברת החוסן החברתי ויכולת ההתמודדות של התושבים וכן בסיוע לרשויות המקומיות לאור ההוצאות המיוחדות הנגרמות בשל המצב הביטחוני, לרבות תגבור מערכות התמיכה המסייעות בהתמודדות עם המצב הביטחוני."

1.1.3. החל משנת 2009 ועד לעת זו מופעלים חמישה מרכזי חוסן בעוטף עזה על ידי משרד הבריאות בשיתוף עם משרד הרווחה ובתיאום עם משרד החינוך, המשרד לפיתוח הפריפרייה הנגב והגליל, ומשרד ראש הממשלה, באמצעות הקואליציה הישראלית לטראומה עימה התקשר משרד הבריאות בפטור ממכרז (באמצעות פטור ממכרז של משרד הבריאות).

1.1.4. החל משנת 2016 מקים משרד הבריאות בשיתוף עם משרד הרווחה והשירותים החברתיים ומשרד החינוך מרכזי חוסן ביהודה ושומרון, באמצעות הקואליציה הישראלית לטראומה בהתקשרות נוספת בפטור ממכרז.

1.1.5. החל משנת 2015 הקים משרד הבריאות בשיתוף פעולה עם משרד החקלאות, משרד לפיתוח הפריפרייה הנגב והגליל, רח"ל את מרכז הטיפול בבאר שבע ומרכז הכשרה ברהט עבור האוכלוסייה הבדואית בדרום כחלק ממרכזי החוסן האזורי ואף זאת בהתקשרות נוספת בפטור ממכרז.

1.2. גורמים להקמת מרכזי חוסן על רקע איום ביטחוני מתמשך:

1.2.1. בישובים בהם פועלים מרכזי החוסן התושבים חיים במצב שהוגדר כשגרת חירום מתמשכת. שגרת החירום הזו מעלה צורך במענה תדיר לאירועי חירום ושיקום של האוכלוסייה בעקבותיהם. בנוסף, קיים צורך בחיזוק חוסנם הנפשי והקהילתי של התושבים, מתן הכשרות ושיפור מוכנותם לשעת חירום. העלאת המוכנות של הרשות לחירום מחייבת תחזוקה שוטפת של הצוותים המקומיים – ברשות המקומית, במערכות החינוך, הרווחה והבריאות, ובארגוני המגזר השלישי. תחזוקה זו מאפשרת את המשך מתן השירותים השוטפים לתושבים גם בעת חירום, ובצורה מיטבית התואמת את שגרת החירום. את כל התפקידים האלה ממלאים מרכזי החוסן.

1.2.2. ההכשרות והתחזוקה של הצוותים המקומיים על ידי מרכזי החוסן, מחזקים ומגבירים משמעותית את המסוגלות של צוותים אלה להעניק לתושבים את השירותים בהתאם למצב הייחודי השורר באזורים אלו.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

1.2.3. בהיעדר גוף מתכלל כמרכז החוסן, התושב הבודד יזכה לתמיכה פחותה בהרבה, משמע שתושבים רבים יותר יסבלו מתופעות פוסט-טראומטיות שפוגעות בתפקודם. רמת החוסן האזרחי של תושבי האזורים הנמצאים תחת איום ביטחוני מתמשך יפגעו משמעותית, וכפי שידוע – חוסנו של העורף יכריע את המלחמה הבאה.

2. מטרת הנוהל

- 2.1. הבנייה והסדרת שירות במרכזי חוסן במודלים השונים.
- 2.2. הבניית תשתית מקצועית ומערכי הכשרה והדרכה לצוותים העובדים בשירות.
- 2.3. הגדרת דרישות למתן שירות.
- 2.4. הגדרת הדרישות לקבלת שירות, לפיקוח ובקרה.

3. אחריות

- 3.1. חלה על הממונה על היערכות למצבי חירום בברה"ן וטראומה נפשית באגף לבריאות הנפש במשרד הבריאות, אחריות כוללת על יישום נוהל זה. מי אחראי?
- 3.2. חלה על צוות בקרה מטעם משרד הבריאות אחראי על פיקוח למילוי כל דרישות הנוהל על ידי ספק השירות.
- 3.3. האחריות לביצוע פרק שיטה \ דרישות בנוהל חלה על ספק השירות/הגוף המפעיל.

4. נהלים והחלטות הממשלה

- 4.1. נוהל פיקוח ובקרה, מדידה, ניתוח ושיפור שירותי ברה"ן – 17.004
- 4.2. החלטת ממשלה 2156 תכנית לחיזוק החוסן האזרחי בשדרות וביישובי "עוטף עזה" לשנת 2018 – 2017 סעיף 7(א) (סעיף בריאות וחוסן מתוך "תוכניות לחיזוק החוסן האזורי בשדרות ויישובי עוטף עזה 2017-2018).
- 4.3. החלטת ממשלה 1561 "סיוע מיוחד לשנת 2016 לאזור יהודה ושומרון" סעיף 2.א (סעיף סיוע לקהילה ולפרט מתוך סיוע מיוחד לאזורי יהודה ושומרון)

5. הגדרות:

- 5.1. "המשרד" – משרד הבריאות.
- 5.2. "השירות" – הפעלת מרכז חוסן אחד או יותר.
- 5.3. "מרכז חוסן" מרכז הנותן שרות מקצועי – ארגוני וטיפולי המפאשר לרשויות להיערך לספק מענה לפרט, למשפחה ולקהילה בשעת חירום/מצב מיוחד בעורף/שיגרת חירום ובמקביל לחזק את חוסנה בתקופת רגיעה.
- 5.4. **המשרדים השותפים לפרוייקטים של מרכזי חוסן** ובעלי תפקידים במרכז – משרד הרווחה, משרד החינוך, רשות חירום לאומית (רח"ל), משרד ראש הממשלה, והביטוח הלאומי ומשרדים רלוונטים נוספים שישתתפו במרכזי חוסן עתידיים.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

- 5.5. **ועדת היגוי עליונה** – ועדת היגוי עליונה מורכבת ממשרדי הממשלה – משרד הרווחה, משרד החינוך, רשות חירום לאומית (רח"ל) משרד ראש הממשלה והביטוח הלאומי וממשרדים רלוונטיים נוספים, בראשות משנה למנכ"ל משרד הבריאות.
- 5.6. **"ממונה"** - ממונה על היערכות למצבי חירום וטראומה נפשית בברה"ן או מי מטעמה במשרד הבריאות.
- 5.7. **מנהלות פרויקט** - מנהל כל מרכזי החוסן בעוטף עזה \ יהודה ושומרון \ מגזר הבדואי מטעם הספק.
- 5.8. **"מנהלות מרכז חוסן"** – מנהל המרכז מטעם הספק.
- 5.9. **"רכז קהילתי"** - אחראי מקצועי במרכז חוסן על ריכוז פרויקטים בתחום קהילה וחירום בכפיפות למנהל המרכז.
- 5.10. **"רכז קליני"** – אחראי מקצועי במרכז חוסן על תחום הטיפול הקליני בפרט ובמשפחה וכפוף מינהלית למנהל מרכז החוסן.
- 5.11. **"מטפל"** - איש מקצוע בתחום של עבודה סוציאלית ופסיכולוגיה קלינית או חינוכית \ מטפל בהבעה ויצירה \ בעל הכשרה אחת השיטות ממוקדות טראומה נפשית המפורטות בנספח ו'.
- 5.12. **"פסיכיאטר"** – רופא בעל תואר מומחה בפסיכיאטריה.
- 5.13. **"נוהל חרדה"** – חוזר משותף מיום 26.2.2008 של שירותי בריאות הנפש והמוסד לביטוח לאומי בנושא מתן טיפול לנפגעי חרדה באתרי דחק בביה"ח הכלליים, אתרי דחק קהילתיים ומרכזי חוסן במימון המוסד לביטוח לאומי.
- https://www.health.gov.il/hozer/MTL39_2008.pdf
- 5.14. **"טיפול"** – טיפול ממוקד טראומה באמצעות אחת השיטות טיפול המפורטות בנספח ו'.
- 5.15. **"פיקוח"** - בקרה הנעשית על ידי משרד הבריאות של כל היבטי הפעלת מרכזי החוסן על ידי הספק.
- 5.16. **"הגוף המפעיל" או "הספק"** – גוף שהתקשר עם משרד הבריאות בהתקשרות כדין להפעלת מרכז חוסן.
- 5.17. **"תכנית עבודה"** - תכנית עבודה שנתית מפורטת מקצועית ותקציבית שהכין הספק להפעלת מרכז חוסן אשר הועברה להתייחסות של ועדת ההיגוי העליונה ואושרה על ידי משרד הבריאות.
- 5.18. **"סיכום שנה"** – סיכום שנת עבודה מטעם הספק ביחס לכל מרכז חוסן המופעל על ידו כולל מדדי תשומה, תפוקה תוצאה ואבני דרך.
- 5.19. **"דו"ח תקציב"** – דו"ח שיוכן לפי פורמט אשר יועבר על ידי המשרד על ידי גוף המפעיל את מרכזי החוסן שמכיל את כל ההיבטים התקציביים של פעילות של מרכזי החוסן.
- 5.20. **"דו"ח תמונת מצב"** – דו"ח שהגוף המפעיל את מרכזי החוסן ישלח לנציג משרד הבריאות שמתאר באופן מילולי את מצב מרכזי החוסן בעת כתיבת הדוח. הדו"ח יכול לפרט מימוש תקציבים, צרכים, פערים, הצלחות וכדומה של מרכזי החוסן.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

6. שיטה

6.1. **מודלים לשירות** – השירות ינתן באופן מותאם למאפייני האזור ותושביו בהתאם לקביעת משרד הבריאות, שהוא אחד מהמודל הבאים:

6.1.1. מודל רשותי – כמפורט בנספח א'1.

6.1.2. מודל אזורי ייעודי לחברה הבדואית בנגב – כמפורט בנספח א'2.

6.1.3. מודל מרכזי חוסן אזוריים – כמפורט בנספח א'3.

6.2. **עקרונות מקצועיים לשירות בכל המודלים**

6.2.1. כללי - מרכז חוסן

6.2.1.1. מרכז החוסן נותן שירות מקצועי-ארגוני וטיפול המאפשר לרשויות להיערך לספק מענה לפרט, למשפחה ולקהילה בשעת שגרה, חירום/מצב מיוחד בעורף/שיגרת חירום ובמקביל לחזק את חוסנה בתקופת רגיעה.

6.2.1.2. מרכז חוסן מתייחס למציאות המורכבת במימדים הנפשיים, החברתיים – קהילתיים לקראת ובעת מצבי משבר –

6.2.1.3. העמקה של החוסן ומניעת הטראומה מושתתת על ייזום ופיתוח מבנים ארגוניים ונהלים, שיאפשרו עבודה משותפת של כל הגופים הרלוונטיים ברשות, המענים בשוטף יתייחסו לפרט, למשפחה ולקהילה עם ראייה מערכתית כוללנית לטווח ארוך.

6.2.1.4. מרכז החוסן נותן מענים שונים בהתאם לשלושה מצבים עיקריים –

שגרה – היערכות למצבי חירום

חירום – מצב חירום ומצב מיוחד בעורף – התערבות מיידית.

שיקום לאחר מצב חירום – ברמת הפרט, המשפחה והקהילה תוך מצב שיגרת חירום מתמשך.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

6.2.1.5. עקרונות אלו ימומשו באמצעות איגום הגופים הרלוונטיים לעבודה בחירום ומתן שירותי תמיכה וסיוע רב מקצועיים קיימים ופיתוח מענים לצורכי הנפגעים בפרט והציבור בכלל, בכל תחומי החיים (בריאות הנפש, רווחה, חינוך, קליטה, התמודדות עם דחק וכיו"ב).

6.2.1.6. השירותים במרכזי החוסן יינתנו בהתאם למודלים המאושרים המפורטים בנספחים א1 עד א3 או במודל אחר שיאושר בכתב ומראש על ידי המשרד וועדת היגוי העליונה.

6.2.2. מטרת המרכז

6.2.2.1. זיהוי פערים בתחום הפסיכו טראומה (חירום או שגרה) ופיתוח וקידום תכניות סיוע ברמה הפרטנית, משפחתית וקהילתית. הקמה ומתן מענה טיפולי לנפגעי טראומה נפשית.

6.2.2.2. הקמת וסיוע בהקמה תשתית מוכנות לעת חירום ברמה ישובית, רשותית ואזורית בהתאם למודל המקצועי ותחזוקתה השוטפת על ידי מרכזי החוסן.

6.2.2.3. חיזוק החוסן הקהילתי – באיזור בו פועל מרכז החוסן על דרך יצירת מנגנוני פעולה המבוססים על כוחות מקומיים, העצמתם בהתאם למודל המקצועי ותחזוקתם.

6.2.2.4. עבודה שוטפת עם מנהיגות מקומית פורמלית ובלתי פורמלית בתחומי החירום, הקהילה ובריאות הנפש בהתאם למודל המקצועי המתאים (המפורט לכל מרכז בנספחי המשנה א'1, א'2 ו-א'3).

6.2.3. מבנה נדרש

באחריות הספק לתאם עם הרשויות קבלת מבנים מתאימים להפעלה של מרכז חוסן, ושלוחותיו כמפורט בנספח ב' אשר דרישותיו תקפות לגבי כל מרכז. דרישות המבנה במודלים השונים – כמפורט בנספח.

6.2.4. הצטיידות

דרישות ההצטיידות לכל מרכז מפורט בנספח ג' לנוהל.

6.2.5. כוח אדם בכל מרכז

6.2.5.1. תקינה – בכל מרכז יועסק כוח אדם לפי התקינה המפורטת בנספחים שלהלן:

6.2.5.1.1. נספח ד'1 – דרישות תקינה למרכז במודל רשותי.

6.2.5.1.2. נספח ד'2 – דרישות תקינה למרכז במודל אזורי.

6.2.5.1.3. נספח ד'3 – דרישות תקינה במודל אזורי יעודי לחברה הבדואית.

6.2.5.2. הגדרות ותיאור תפקידים כמפורט בנספח ה'. ההגדרות ותיאור התפקיד תקפות לכל המרכזים באופן אחיד.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

6.2.5.3. הדרכה והכשרה של צוות העובדים במרכז כמפורט בנספח ו' לנוהל ובאופן אחיד לכל המרכזים.

6.2.5.4. כל עובד במרכז החוסן ימלא טופס התחייבות לשמירת סודיות לחתימת העובדים (נספח יא').

6.2.6. הפעלה כללית של המרכזים

6.2.6.1. כפוף למפורט ולמוסכם בין הספק לבין הרשות שהעמידה את הנכס לטובת השירות, על ספק השירות לוודא תחזוקה שוטפת של המבנים ואחדרים ציוד. התחזוקה תכלול: ניקיון, שיפוץ קל במקרה הצורך, אבטחה על פי הצורך ודרישות מכבי האש.

6.2.6.2. על כל המבנים להיות נגישים כנדרש על פי דין.

7. דיווחים, פיקוח ובקרה

7.1. על הספק לפעול בכל מרכז בהתאם להוראות נספח ז' לנוהל.

7.2. משרד הבריאות יבצע בקרה כמפורט בנספח ז'.

8. קריטריונים למתן שירות קליני בתחום טיפול בטראומה נפשית

8.1. טיפול בתגובה \ הפרעה \ תסמונת דחק פוסט טראומטית במסגרת מרכז חוסן נועד להקל על הסימפטומים ולהחזיר את המטופל לתפקוד יעיל. לכן, מרכז החוסן מטפל בצורה ממוקדת, טיפול קצר מועד בנפגעי חרדה וטראומה הן בשלב האקוטי והן בשלב מאוחר יותר באמצעות שיטות טיפול המפורטות בנספח ט'. ינתנו טיפולים: פרטניים, משפחתיים/קבוצתיים בעתות חירום מרכז החוסן אמון, בשיתוף פעולה עם הרשות המקומית בהפעלת מענה ראשוני בשלב הדחק. הטיפול ינתן לילדים ולמבוגרים.

8.2. נהלים אדמיניסטרטיביים לקבלה לטיפול מפורטים במסגרת נספח ח' לנוהל.

8.3. טיפול על פי "נוהל חרדה" - מרכזי החוסן ידווחו לביטוח לאומי על מטופלים העומדים בקריטריונים לקבלת מימון עבור נפגעי חרדה כפי שנקבע בנוהל המשותף של הביטוח הלאומי ומשרד הבריאות (ראה הגדרת "נוהל חרדה" לעיל). הטיפולים יכללו: טיפול פרטני, משפחתי וקבוצתי בהתאם לנוהל עד היקף של 12 טיפולים.

8.4. קריטריונים להארכת טיפול - על פי "נוהל חרדה" ניתן להאריך את הטיפול עד 24 טיפולים. לאחר הפגישה השמינית עם מטופל במרכז חוסן, תתכנס וועדה של מרכז החוסן (מטפל, רכז קליני ומנהלת המרכז), שתדון בצורך להאריך את הטיפול מעבר לשנים עשר הטיפולים הראשונים. החלטת הוועדה תתועד בפרוטוקול טיפולים חריגים מעבר ל-24 מפגשים ינתנו אך ורק באישור מנהלת המרכז ובהמלצת הצוות הטיפולי.

9. עבודה בתחום היערכות לחירום

9.1. היערכות לחירום של הרשות/איזור והתושבים - תפקידיו של מרכז החוסן בתחום היערכות לחירום הם סיוע לכל גורמי הרשות/והאיזור בפיתוח, פעילות שוטפת לשימור ושדרוג בתחומים הבאים:

9.1.1. סיוע לכל גורמי הרשות לבנות תפיסת הפעלה ונהלי חירום ספציפיים, עבור מצבי חירום, בתיאום עם הנהלים של משרדי הממשלה השונים.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

- 9.1.2. איגום משאבים, וניצול תשתית קהילתית קיימת לצורך מתן מענים בחירום.
- 9.1.3. סיוע בהטמעת לקחים והוראות של גורמים ממלכתיים.
- 9.1.4. העלאה למודעות אצל כל הגופים הרלוונטיים את תחום החירום.
- 9.1.5. איתור אוכלוסיות חלשות ותכנון מענים עבורם. סיוע באיתור בתיאום עם משרדי הממשלה הרלוונטיים.
- 9.1.6. הכשרות בתחום הטיפול לגורמי טיפול וגורמים נוספים (רופאים, טיפות חלב, כוחות הצלה וכו').
- 9.1.7. הקניית כלים לעזרה ראשונה נפשית לכלל האוכלוסייה, לעובדי הרשות ומגיבים ראשוניים.

10. עבודה בתחום החוסן הקהילתי

תפקידיו של מרכז החוסן בתחום החוסן הקהילתי כוללים:

- 10.1. שיתוף פעולה עם הנהגות היישובים, הנהגה מקומית פורמלית ובלתי פורמלית.
- 10.2. חיזוק הקמה והפעלה של מערך המתנדבים כולל הכשרה ותרגול צוותי חירום ישוביים (צח"י), צוותים לחירום חינוכיים (צל"ח) בתיאום מול משרדי הרווחה והחינוך.

11. עבודה עם צוותי החירום היישוביים \ שכונתיים \ חינוכיים.

- 11.1. מערך הצח"י (צוותי חירום ישוביים) מהווה את לבנת הייסוד של המועצות בהן פועלים מרכזי החוסן על מנת לתת מענה לצורכי התושבים בשעת משבר וחירום. בפועל, כל מועצה אזורית שכזו כוללת מספר גדול של יישובים המרוחקים זה מזה ומהמועצה, מודל הצח"י היישובי הינו הדרך בה מועצה אזורית מסוגלת לתת מענה הולם לפרטים ולקהילה ביישוב הכפרי בעת משבר וחירום.
- 11.2. צוות החירום והחוסן היישובי מהווה ישות קהילתית מתנדבת המקבלת את סמכותה מטעם ההנהגה הפורמאלית של היישוב והמועצה האזורית ומוביל את המענה לצורכי התושבים הנובעים מאירוע משברי/חירום ביישוב.
- 11.3. פירוט לגבי הצח"י ושיתוף הפעולה של מרכזי החוסן, עם הצח"י כמפורט בנספח י' ובתיאום עם משרד הרווחה.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

נספח א' 1 - מודל רשותי להפעלת מרכזי חוסן

1. מרכז חוסן

- 1.1. מרכז החוסן הוא כלי מקצועי-ארגוני המאפשר לרשויות להיערך לספק מענה לקהילה בשעת חירום במקביל לחזק את חוסנה בתקופת רגיעה.
- 1.2. מרכז חוסן מתייחס למציאות המורכבת במימדים הנפשיים, החברתיים, הכלכליים והביטחוניים.
- 1.3. העמקה של החוסן מושתתת על ייזום ופיתוח מענים בתחום הפרט, המשפחה והקהילה עם ראייה מערכתית כוללת לטווח ארוך.
- 1.4. מרכז החוסן נותן מענים שונים בהתאם לשלושה מצבים עיקריים – שגרה – היערכות למצבי חירום מצב חירום שיקום לאחר מצב חירום – ברמת הפרט, המשפחה והקהילה – וחזרה לשגרה. זאת באמצעות איגום שירותי תמיכה וסיוע רב מקצועיים קיימים ופיתוח מענים לצורכי הנפגעים בפרט והציבור בכלל, בכל תחומי החיים (בריאות הנפש, רווחה, חינוך, קליטה, תרבות פנאי, התמודדות עם דחק וכיו"ב).

2. מטרת המרכז

- 2.1. זיהוי פערים בתחום הפסיכו טראומה (חירום או שגרה) ופיתוח וקידום תכניות סיוע ברמה הפרטנית, משפחתית וקהילתית. הקמת מענה טיפולי בנפגעי טראומה נפשית.
- 2.2. הקמת תשתית מוכנות לעתות חירום ברמה ישובית, אזורית.
- 2.3. פיתוח וקידום מודלים אינטגרטיביים על תחומיים בראייה מערכתית.
- 2.4. חיזוק החוסן הקהילתי ברשות – יצירת מנגנוני פעולה המבוססים על כוחות מקומיים והעצמתם:
- 2.5. סיוע בפיתוח מנהיגות מקומית ושירותים מקצועיים בתחומי חברה, חינוך, בריאות ורווחה.

3. מבנה ותפקידי ועדות היגוי למרכזי החוסן

- 3.1. מרכז החוסן מופעל באמצעות ספק משרד הבריאות.
- 3.2. **ועדת היגוי עליונה** – נציגי משרדי הממשלה: בריאות, חינוך, רווחה, ביטוח לאומי, רח"ל ורוה"מ, בראשות המשנה למנכ"ל של משרד הבריאות ומשרדי ממשלה רלוונטיים נוספים. הועדה אמונה לפסוק מקרים של חילוקי דעות בין שותפים.
- 3.3. **ועדת היגוי אזורית** – מנהלי המרכזים, נציגי הרשויות, עו"ס קהילתיים, נציגי משרד הרווחה, החינוך (פסיכולוגית מחוזית, יועצת בכירה בשפ"ל), הקליטה, הבריאות, נציגי התורמים למרכזי החוסן, עמותות רלוונטיות, ביטוח לאומי, רח"ל.
- 3.4. **ועדת היגוי רשותית למרכז החוסן** – בראשות ראש/מנכ"ל הרשות, או מי שימונה מטעמם. הועדה תכלול נציגים של גורמים רלוונטיים מקצועיים ברשות, נציגי ציבור, מנהיגות קהילתית ומנהלי מרכזי חוסן.
- 3.5. **מנהלת מרכז חוסן** – בראשות מנהל המרכז – תכלול את נציגי כל התחומים והגופים המעורבים בחיי בקהילה ברגיעה ובחירום.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

3.6 מוקד זחק לטיפול בנפגעי זחק יוקם על ידי מרכז החוסן על פי מודלים של מרכזי חוסן ובאישור משרד הבריאות.

4. תפקידי מרכז החוסן

4.1 חיזוק החוסן הנפשי

- 4.1.1 הכשרת צוותים יישוביים, חינוכיים, רשתיות בתחום של תגובת הפוסט-טראומה וההתמודדות עימה.
- 4.1.2 הכשרת צוותי מטפלים בתחום טיפול בטראומה נפשית.
- 4.1.3 מתן מענה לנפגעי חרדה וטיפול בפוסט טראומה במערכות טיפול ייעודיים.
- 4.1.4 מתן ייעוץ על ידי הפסיכיאטר של מרכז החוסן למטופלים במרכז.
- 4.1.5 פיתוח תכניות סיוע למטפלים - "להציל את המציל".
- 4.1.6 ריכוז ידע בתחום הטיפול בטראומה.
- 4.1.7 פיתוח מחקר בתחום יעילות הטיפול הנפשי במצבי פוסט טראומה.

4.2 שיפור החוסן והלכידות בקהילה

- 4.2.1 גיבוש ראייה מערכתית קהילתית למיצוי משאביה ולניהול חייה, בסיוע והכוונה של אנשי מקצוע, הקמת קבוצות משימה בקהילה וכיו"ב. בהתאמה ושותפות עם מנהל ומשאבי קהילה.
- 4.2.2 ייזום פעולות לשיפור החוסן הקהילתי. היענות להתארגנות בקהילה וסיוע בגיוס משאבים, איגוםם והפנייתם היעילה להעצמה של פרטים, קבוצות וקהילות.
- 4.2.3 חיזוק והתארגנות הקהילתית, ייעול הפעילויות ע"י הקניית כלים מקצועיים ושיטות עבודה אפקטיביות וניתובן לשיפור איכות החיים.
- 4.2.4 סיוע בפיתוח מנהיגות מקומית פורמלית ולא פורמלית, מנהיגות נוער, קשישים, נשים וכו'.
- 4.2.5 חיזוק שירותים חברתיים ואישיים.
- 4.2.6 ריכוז ידע ותורה עדכניים ופיתוח הדרכה שיסייעו למשתתפי הפעילות בישום גישה מערכתית קהילתית.
- 4.2.7 פיתוח המרכז תוך התאמתו למאפייני הקהילה והשינויים החלים בסביבתה.

4.3 הכנה ופיתוח שרותי חירום

- 4.3.1 יצירת מנגנונים מקומיים לפיתוח מסד נתונים, שירותים, שיתוף פעולה בין השירותים ותכניות שיאפשרו התמודדות אפקטיבית במצבי חירום ולאחריהם.
- 4.3.2 מיפוי ועדכון שוטף של:
  - 4.3.2.1 איתור אוכלוסיות מוחלשות והקמת מענים ספציפיים עבורם.
  - 4.3.2.2 קשיים, בעיות, צרכים ותופעות ברמה הפרטנית, והקהילתית בהקשר למצב הבטחוני.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

4.3.2.3 יכולות, כוחות ומשאבים, אנושיים והארגוניים בקהילה, כולל התנדבותיים.

4.3.3 הכשרת פעילים מתוך הקהילה לנושאי שעת חירום, בשיתוף הגורמים האחראים על מתנדבים.

4.3.4 יצירת מנגנון יעיל ליצירת תמונת מצב בזמן אמת למקבלי החלטות ברשות, העברת מידע רלוונטי ומותאם לאחראים על מידע לציבור ברשות וסיוע בנושאי מידע ודוברות. כמו גם העברת מידע אל הקהילה

4.3.5 ריכוז כלל התכניות הקשורות בהיערכות לחירום בהיבט הפסיכוסוציאלי והובלתן באופן מתואם תוך צמצום כפילויות.

4.3.6 הגברת המודעות הציבורית לנושאים קהילתיים משפחתיים ופרטניים בהקשר להכנה ותפקוד בשעת חירום ועידוד השתתפות ומעורבות התושבים.

4.3.7 יצירת פורום בין ארגוני ובינתחומי משותף של כלל הגורמים הפועלים עם הקהילה ובתוכה, אשר יתכנס במרכז החוסן ויפעל במשותף לשיפור ההכנה, טיפול בצרכי החירום ופיתוח מענים לעתיד. תוך תיאור מול מנהל ובשותפות עם משאבי קהילה.

4.3.8 בניית מודל והפעלת תכנית חירום.

4.3.9 הקמת צוותי חירום ישובים/שכונתיים הכשרתם ופיתוחם.

4.4 בשעת חירום:

4.4.1 הפעלת מערך חירום פסיכוסוציאלי ואתר דחק נפשי למתן מענה מהיר ויעיל לאירועי חירום ומשבר בראיה מערכתית ורב ממדית תוך התאמת המענה למאפייני הקהילה והאוכלוסייה הנפגעת.

4.4.2 חיזוק המבנים הקהילתיים הפועלים בחירום לצורך רציפות תפקודית.

4.4.3 טיפול קליני פרטני, משפחתי, וקבוצתי במצבי חירום ומשבר, בשעת חירום מתמשכת.

4.4.4 מרכז יספק את השירות הקליני לשירותים הקהילתיים לפי הצורך.

4.5 תפקידים

4.5.1 ועדת היגוי עליונה – בראשות המשנה למנכ"ל משרד הבריאות – תשמש בין היתר לקביעת מדיניות, ליווי וסיוע למרכזים ברמה הארצית. הועדה תכלול נציגי רווחה, רח"ל, רוה"מ, חינוך, ספק וביטוח לאומי או נציגי משרדי ממשלה ופקע"ר/צה"ל בהתאם לצורך ופיתוח מרכזים עתידיים, הועדה אמונה בין היתר לפסוק במצבים של חילוקי דעות בין שותפים.

4.5.2 ועדת היגוי אזורית - תשמש לתיאום העברת אינפורמציה וידע תוך יצירת "רשת" אזורית בהובלת משרד הבריאות.

4.5.3 ועדת ההיגוי המקומית – בהובלת מנהל מרכז החוסן – תקבע מדיניות, יעדים, ועדיפויות לפעילות מרכז החוסן. הועדה תטפל בגיוס ואיגום משאבים ותפעל בתאום עם ועדת ההיגוי האזורית ועם מטה הרשות. במצבי חירום תפעל הועדה

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

בתאום עם הוועדה המייעצת לראש הרשות בנושא הטיפול באוכלוסייה ובתיאום מול משרד הבריאות.

4.5.4 מנהלת מרכז החוסן – יוביל וינהל את פעילות המרכז ואת עבודת המטה בתיאום עם ראש הרשות.

4.5.5 רכזי תחום ירחיבו וירכזו את פעילויות המרכז בכפוף להנחיות מנהל המרכז ויסייעו בידו בביצוע המשימות השונות תוך יצירת הסינרגיה הנדרשת בין הצוותים השונים ובינם לבין גורמים מחוץ למרכז החוסן.

4.5.6 צוותי משימה/התערבות – יוכשרו על ידי מרכז החוסן ויפעלו בראשות ראשי הצוותים בתחומים השונים ובהנחייתם יובילו את הפעילויות בתחומם בהתאם לתכניות העבודה שיאושרו.

4.5.7 מוקד דחק לסיוע רב מקצועי לטיפול בנפגעים/קבוצות סיכון – יוקם על ידי מרכז החוסן ויהווה מוקד פעיל לפניית לטיפול בנפגעי דחק. שעות הפעילות של המוקד יקבעו בשעת חירום עפ"י הנחיות משרד הבריאות ובהתחשב בצרכים והמשימות המשתנים מזמן לזמן. מכל מקום מוקד זה ימשיך לפעול גם לאחר הודעה על סיום מצב החירום ולמשך זמן שיקבע על ידי משרד הבריאות.

4.5.8 מרכז החוסן – קיום מפגשים קבועים תקופתיים של ועדת ההיגוי מקומית לצורך דיון בנושאים מקצועיים, הגדרת צרכי הקהילה, צרכים טיפוליים, מיפוי כיווני פעולה והחלפת מידע.

4.5.9 הגברת מודעות מקבלי החלטות בכל הרמות לנושאי חוסן המעסיקים את הקהילה.

4.5.10 פיתוח המרכז תוך התאמתו למאפייני הקהילה והשינויים החלים בסביבתה כנ"ל.

4.5.11 ריכוז ידע ותורה עדכניים ופיתוח הדרכה שיסייעו למשתתפי הפעילות בישום גישה התערבותית מניעתית ומערכתית קהילתית וקלינית, כולל תיעוד ופיתוח תוכניות כנ"ל.

4.5.12 הקמת צוותי חירום ישובים/שכונתיים הכשרתם ופיתוחם.

4.5.13 דפוסי האיוש של המרכז, שעות פעילותו ונהלי הפעלתו בשגרה ובמצב חירום, יקבעו ע"י הנהלת המרכז בהתאמה לנסיבות ולמאפייני הרשות המקומית הרלוונטית ובאישור משרד הבריאות. בשעת חירום יפעלו על פי הנחיות פיקוד העורף ומשרד הבריאות.

5. שלבי הקמת מרכז החוסן

5.1 הפעילות תתמקד תחילה בגיוס הכשרה והפעלת אנשים מתוך קבוצות יעד נגישות לצורך הקמת מרכז החוסן ואיוש המערך הנדרש:

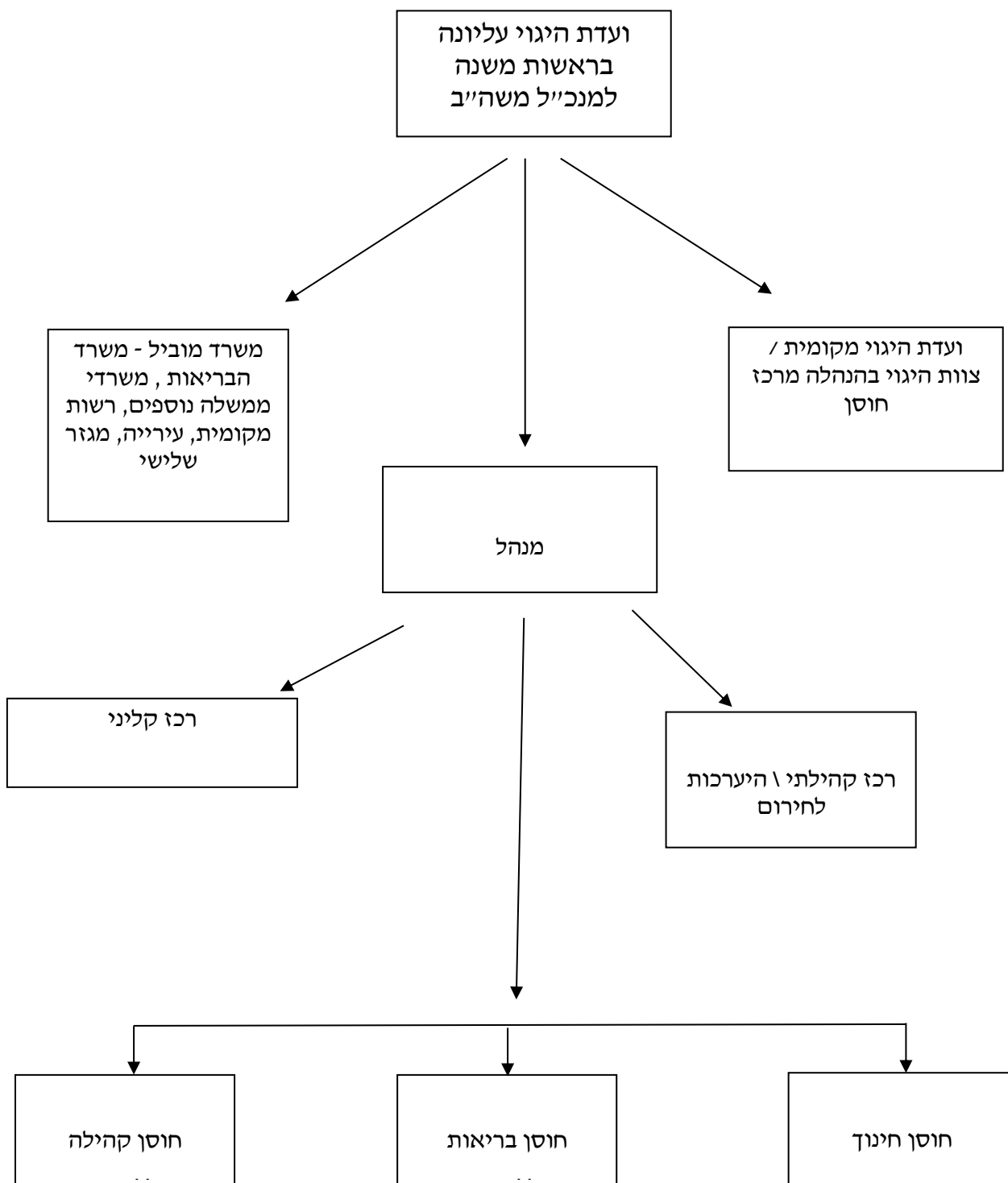
5.1.1 קבוצה א: בעלי תפקיד ברשות ובקהילה אנשי מקצוע בתחומי רווחה, חינוך, קהילה, בריאות, מנהיגות מקומית ופעילים מתנדבים עמם קיימים קשרים ושניתן לרתום אותם מידית לתהליך.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

- 5.1.2 קבוצה ב: בעלי צרכים מיוחדים ולקוחות מוכרים של הגורמים הרשמיים, הדורשים התערבות ממוקדת, פרטנית או קבוצתית.
- 5.1.3 צוות מרכז החוסן – גיוסו, העסקתו והכשרתו.
- 5.2 בשלב שני יחזק הקשר אם פעילים מתנדבים מכל הקבוצות הנ"ל, באמצעותם יגויסו פעילים נוספים, תעובה ההתארגנות הקהילתית ותורחב ההתערבות לאוכלוסיות נוספות ולכלל הקהילה.
- 5.3 מיפוי והגדרה אופרטיבית של קהלי היעד, לכל תכנית ולכל התערבות, יעשו, בשיתוף עם גורמי הקהילה, כחלק מובנה של התהליך.
- 5.4 יצירת מסד נתונים משתנה למיפוי שירותים קיימים והמענים הניתנים על ידם כולל זיהוי צרכים שאינם זוכים למענה בשעת חירום.
- 5.5 שיפור ושדרוג מקצועי של השירותים הניתנים (רווחה/קהילה, בריאות, חינוך, משטרה וכו') בשיתוף עם מרכז החוסן תוך גיוס ואיגום משאבים לשיפור המענה הנדרש להכנה ולתפקוד הקהילה בשעת חירום כולל לנפגעים ולבעלי צרכים מיוחדים.

נוהל מס': 30.008 מנ - 1961	 אגף לבריאות הנפש	הנושא: מרכזי חוסן
מהדורה מס': 1		
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

עץ מבנה תפקידים (ממשקים)

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח א'2 - מודל איזורי יעודי להפעלת מרכזי חוסן בחברה הבדואית בנגב

1. רקע : החברה הערבית בישראל ומצבי חירום

- 1.1. מדינת ישראל יודעת בשנים האחרונות מציאות של מצבי חרום תכופים אשר משפיעים על אוכלוסייה הולכת וגדלה, ואינם עניינם הבלעדי של תושבי קו העימות או יישובי עוטף עזה כשם שהיה בעבר. במציאות המתהווה, קהילה המעוניינת להיטיב את היערכותה לחרום, כדאי שתשתמש בכל המשאבים העומדים לרשותה, ובמיוחד כאשר אלו דלים בהשוואה לקהילות אחרות בסביבתה.
- 1.2. חלק ניכר מהפער הקיים בין יישובים יהודיים ליישובים ערביים במוכנות למצבי חירום נובע מהפער התפיסתי שהיה נהוג לאורך שנים בישראל לפיו מצבי חירום זהו עם מצבי מלחמה וטרור, תוך התעלמות ממצבי חירום אזרחיים כמו רעידות אדמה, שריפות ופגעי מזג אוויר. בנוסף, תפיסה זו גילמה בתוכה הנחה לפיה מצבי מלחמה וטרור לא מאיימים על האוכלוסייה הערבית בישראל, הנחה שהתבררה כשגויה כבר במלחמת לבנון השנייה (יוני 2006) בה נהרגו 19 אזרחים ערבים, מתוך 44 אזרחים שקיפחו את חייהם במלחמה. בנוסף, בין הטילים שנורו מרצועת עזה לעבר הנגב במסגרת מבצעי עופרת יצוקה וצוק איתן, היו שפגעו גם ברהט וביישובים בדואים נוספים בנגב, כולל למרבה הצער, פגיעה בחיי אדם. עם זאת, גם כיום, זיהוי המוכנות לחירום עם צבא וביטחון ממשיך להוות חסם מרכזי לצמצום הפערים במוכנות היישובים הערביים לחירום.
- 1.3. ממחקרים אשר בחנו את ההקשרים בין השייכות האתנית לבין פגיעות לנוכח מצבי חירום עולה כי בני-מיעוטים הינם פגיעים יותר ונמצאים בסיכון רב יותר במצבי אסון וחירום. הפערים במשאבים הכלכליים, החברתיים והפוליטיים אל מול קבוצת הרוב, מהווים ככל הנראה את הסיבה העיקרית המובילה להפחתת רמת היערכות ובכך מגבירה את עצמת ותוצאת הנזק אשר עלול להיגרם כתוצאה ממצבי החירום ו/או האסון בקרב בני-המיעוטים (אלטשולר, 2008).
- 1.4. על פי דו"ח מבקר המדינה אי-המוכנות למלחמה ואי-הדיוק של ירי הרקטות הביאו לפגיעה חמורה באוכלוסייה הערבית. המגזר הערבי, כמו זה היהודי, סבל מפגיעות במבנים, מפינוי חפוז, מחרדות ומתסמונת פוסט-טראומטית. שנים ספורות אחר כך, מתחקירו של מבקר המדינה אודות מבצעי "עופרת יצוקה" (דצמבר 2009), ו"צוק איתן" (2014) עלה כי כמו במלחמת לבנון השנייה גם במבצעים אלו לא ניתן מענה הולם לאוכלוסייה הערבית.
- 1.5. מערכת צוק איתן (יולי 2014), בה נפגעו אזרחים בדואים מנפילות טילים הגבירה את תחושת הצורך בהיערכות בקרב חלק ממנהיגי החברה הבדואית. לכאורה, המציאות הקשה והלא רצויה של פגיעות בנפש, פתחה חלון רחב של אפשרות לפעולה רחבת היקף מול האוכלוסייה הבדואית.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

2. צורך: החברה הבדואית בנגב ומצבי חירום

בשנת 2014 חיו כ-232,400 בדואים בנגב שהם 32% לערך מאוכלוסיית הדרום (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2015). זהו מיעוט המהווה כ 4% מכלל תושבי ישראל, החי באזור מזה מאות שנים. כיום חיים הבדואים בנגב ב-7 יישובי קבע ומספר גדול יותר של כפרים לא מוכרים. למרות שהחברה הבדואית עוברת שינויים רבים בשנים האחרונות ונמצאת באספקטים רבים במעבר מחברה מסורתית לחברה מודרנית, הבדואים עדיין משמרים אורח חיים מסורתי, דבר הבא לידי ביטוי בין היתר בשיעורים גבוהים של נישואי קרובים, פוליגמיה, ובשיעורי הפריון הגבוהים בארץ, ובין הגבוהים בעולם. שיעור ריבוי האוכלוסייה הבדואית מוערך ב 5.5% לשנה, שמשמעו הכפלת האוכלוסייה כל שלוש-עשרה שנה לערך. שגרת החיים בכפרים הערבים הבדואים בנגב היא מסיבות רבות שגרת חירום: העדר בתשיות, פשיעה ואבטלה, תאונות בית, דריסה, תגרות, חשיפה מוגברת למפגעים סביבתיים, דרגת העוני הנמוכה במדינת ישראל, הריסות בתים, חוסר מיגון מפני ירי הטילים מרצועת עזה, שיעורי תמותת תינוקות גבוהים פי 5 מהממוצע הארצי, ושיעור גבוה של ילדים שסובלים ממחלות תורשתיות, מומים מולדים ומחלות כרוניות אחרות. שגרת החירום המתוארת, מצריכה מתן מענים ייחודיים ושונים לתושבי האזור, שכן לשגרת חירום מתמשכת שכזו בצירוף חוסר המודעות לצורך בפנייה לעזרה מקצועית, יש השלכות משמעותיות על בריאותם ורווחתם הנפשית של התושבים. לאלו מצטרפים נתונים נוספים המגבירים את המורכבות הפסיכו-סוציאלית לפיהם ל 40% מהתושבים הבדואים בנגב ישנם קרובי משפחה המתגוררים בעזה או קרוב משפחה בגדה, כאשר ברקע ישנה מידה רבה של חשיפה לכלי תקשורת ערביים אשר חושפים את הצופים לתמונות קשות ללא צנזורה.

3. חזון וייעוד מרכז החוסן

- 3.1. **חברה בדואית מוכנה לחירום ובעלת חוסן קהילתי גבוה** באמצעות ייעוץ, תמיכה, הכשרה, הדרכה וליווי לרשויות ולקהילה הבדואית בנגב בנושאי מוכנות לחירום, התערבות במשבר ופיתוח החוסן.
- 3.2. המרכז יעסוק בפיתוח והטמעת מודלים ותפיסות מקצועיות מותאמות תרבותית בתחומי המוכנות לחירום והחוסן, תוך **קידום תחושת המסוגלות של החברה הבדואית**, לשם הגנה על מוכנותו וחוסנו של העורף.

4. מטרות ואופי פעילות מרכז החוסן

- 4.1. מרכז החוסן יתפתח עם ובתוך הקהילה ויוביל שיח ערכי של עשייה ומוטיבציה לקידום תחום ההיערכות לחירום לנגב. **המרכז יסייע בפיתוח מנהיגות מקצועית** אשר תראה עצמה אחראית על התנהגות האוכלוסייה בחירום ומתן מענה ראוי לצרכי החברה הבדואית בנגב בהקשרי החירום והטראומה.
- 4.2. המרכז יסייע ביצירת מרחב משותף משגשג לטובת כלל תושבי הנגב באמצעות **הכשרות מקצועיות מתקדמות אשר יביאו לצמצום הפערים** ולמען חברה טובה, צודקת ושוויונית יותר. עובדי המרכז יבצעו את עבודתם באופן מקצועי וענייני, תוך התמקדות במציאת פתרונות יצירתיים ומותאמי תרבות לצרכי החברה הבדואית.
- 4.3. הסיוע המקצועי יינתן גם בעת חירום, ובשיתוף כלל הגורמים הרלבנטיים לפעילות במרחב בדגש על משרדי הממשלה הנוגעים בדבר. הפעילויות שיבוצעו יגלמו את הפתרונות המיטביים במציאות הנתונה והייעוץ שיינתן ישפיע על מקבלי החלטות. העובדים במרכז

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

יפעלו מתוך תחושת שליחות ומתוך ניסיון למצוא את שביל הזהב המאפשר את עבודתן העצמאית של הרשויות מבלי לפגוע בצרכים של יחידים וגורמים אחרים במרחב.

5. ההכשרות - מרכז לפיתוח החוסן בחברה הבדואית

- 5.1. פעילות מרכז החוסן מתבצעת בחלוקה לשלושה תחומי על: מוכנות לחירום, בניית חוסן בקהילה וטיפול במשבר ובטראומה, כאשר כל אחד מהם מכיל בתוכו רכיבים של העמקת תחושת המסוגלות וחיזוק הכוחות הפנימיים (הן הקהילתיים והן האינדיבידואליים).
- 5.2. **תחום המוכנות** עוסק בקידום היערכות מרחבית של כלל הרשויות הבדואיות לחירום באמצעות מתן הכשרות (קורסי עומק, השתלמויות וימי עיון) לקבוצות 'רוחביות' של מנהיגים, בעלי תפקידים ואנשי מקצוע מתחומי ניהול מטות החירום הרשותיים/יישוביים, המערך הטיפולי, קהילה, חינוך, רפואה ועוד. בהכשרות אלו ניתן דגש להקניית ידע, מיומנויות וכלים לביצוע תפקידים בכל שלבי מצב החירום (היערכות, מענה באירוע, שיקום) תוך יצירת שפה משותפת רשותית ואזורית.
- 5.3. התפיסה היא כי מוכנותה של רשות לחרום תלויה במוכנותם של גורמים ותחומים שונים בתוך רשות וחיזוק הממשקים ביניהם.
- 5.4. הכנת הרשויות בחירום נעשית בארבעה תחומים מרכזיים:
  - 5.4.1. **הנהלת הרשות** – כתיבה והטמעת נהלי חרום. מהלך העבודה על הנהלים כולל הגדרת תפקידים בחרום (מנהלי אגפים בחרום, מנהלי מכלולים, תפקידי צוותים של הרשות בחרום, ניהול צוותים בשעת חרום וכך הלאה). מטרת העבודה היא להגיע למוכנות מלאה לשעת חרום באמצעות הכשרה ותרגול של בעלי התפקידים השונים על בסיס הנוהל שייכתב לכל רשות בנפרד לפי צרכיה הייחודיים.
  - 5.4.2. **מערכות החינוך ברשות** – כולל הטמעת תפיסה של צוותים לשעת חירום במסגרות השונות, הכשרות לחדרי מורים, הכשרות למנהלים, יועצות חינוכיות פסיכולוגים חינוכיים וכן עבודה במסגרות החינוך הלא פורמלי עם בני נוער כמנהיגים בחירום וכבוני חוסן בתיאום עם משרד החינוך.
  - 5.4.3. **המערך הטיפולי** – גורם מרכזי בחוסן הרשות הינם הגורמים האחראים על הרווחה הסוציאלית והנפשית של תושבי הרשות. במסגרת קידום ההערכות של הרשות לחרום אנשי המקצוע מתחומי הרווחה והפסיכולוגיה מוכשרים בסל של כלים להתמודדות יעילה בחירום ובכלים הטיפוליים.
  - 5.5. **תחום הקהילה** עוסק בחיזוק תפקידה של הקהילה בחרום ובמשבר. הכשרות, בניית חוסן של קבוצות שונות בקהילה (מטפלות, גנות, מורים, מועדוניות, מתנדבות שירות לאומי, סטודנטים וכד') צוותי מתנדבים מתחומים שונים, מוסדות פורמליים ובלתי פורמליים בקהילה, צוותי מתנ"ס וכו'.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

6. מודל הטיפול - מרכז לפיתוח החוסן בחברה הבדואית

- 6.1. התחום הטיפולי במרכז החוסן הבדואי עוסק בפיתוח מענים טיפוליים פרטניים וקבוצתיים לצרכים הייחודיים של החברה הבדואית. המענים ניתנים על ידי אנשי מקצוע ערבים/בדואים שהוכשרו ומועסקים במסגרת המרכז.
- 6.2. כאמור, מצבה הנוכחי של החברה הערבית הבדואית בנגב הופך אותה לפגיעה יותר ומעלה את הסיכון בקרב הפרטים לפיתוח סימפטומים המאפיינים הפרעה פוסט טראומתית. לסימפטומים אלה השלכות בכל תחומי החיים, ולא רק על בריאותו הנפשית של האדם. ההשלכות כוללות את בריאותו הפיזית של האדם, יכולתו לרכוש השכלה ולהשתלב בשוק העבודה, ויכולתו לתפקד כאזרח תורם ופעיל במשפחתו ובחברתו. פתיחת מוקד תמיכה רגשי לטיפול בטראומה באמצעות מרכז חוסן תאפשר צמצום והימנעות מהסימפטומים והכרוך בהם, תקטין את הפגיעות בעתות חירום ותוביל לתפקוד רציף וטוב יותר של הפרטים, המשפחה והקהילה, הן בחירום והן בשגרה.
- 6.3. הפעילות נעשית באמצעות מתן מענה טיפולי ממוקד בטראומה על ידי אנשי מקצוע ערבים/בדואים אשר הוכשרו לכך ומועסקים ע"י הספק. כאשר בשעת חרום (הגדרת חירום גמישה) נעשית התערבות מיידית במקום האירוע אשר מסייעת לנפגעי החרדה תוך רגישות תרבותית (למשל בהיבט המגדרי) וללא צורך בפינוי לבי"ח. חשוב לציין כי עד כה לא היו מענים טיפוליים מתאימים עבור החברה הבדואית בנגב ויתרה מכך, תכנית ההכשרות של מרכז החוסן מייצרת מסה של אנשי מקצוע מקומיים מומחים במתן עזרה ראשונה נפשית, התערבות מיידית בחירום וטיפול בטראומה אשר מוכשרים ומודרכים במסגרת המרכז.
- 6.4. המוקד של מרכז חוסן מאפשר לכלל הרשויות הבדואיות בנגב לפתח ולחזק את חוסנה של הקהילה באמצעות התמחות מקומית בטיפול רגשי בחרדה ובטראומה, ובשעת חירום מספק להן מענה מקצועי הכולל טיפול ראשוני בנפגעי החרדה והמשך ליווי וטיפול פרטני או משפחתי (בהתאם לצורך).
- 6.5. קהל היעד: נפגעי טראומה וחרדה מהחברה הבדואית בנגב.
- 6.6. עקרונות העבודה במוקד הטיפול:
- 6.6.1. המוקד הטיפולי של מרכז חוסן עוסק הלכה למעשה בטיפול בטראומה בשפה הערבית ומכשיר צוותים טיפוליים מקומיים לטיפול בטראומה. הוספתו של הנדבך הטיפולי למערכת מייצר רצף המחזק התמודדות של אוכלוסייה בחירום ומשקף הבנייה ייחודית
- 6.6.2. ביסוס הפעולה על בסיס שלוש הפרופסיות של טראומה, חוסן ומוכנות, יוצר חיבור זמנים של שגרה, אירוע חירום ופוסט אירוע. המודל של המוקד שואף להציע מענה למצוקות החברתיות והפסיכולוגיות בהקשרי החירום, בהערכות לקראתן ובעיבודן לאחר מצב החירום.
- 6.6.3. הפעילות בתחום הקליני במוקד של מרכז החוסן, משקפת שאיפה להתמודד עם ריבוי נפגעי החרדה והמרכזיות של סוגיה זו בהיבטים של חוסן. המוקד וצוותו המקומי מעניקים טיפול בהלימה לגישה השואפת להחזיר את הנפגע לתפקוד מהיר ביותר.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

7. סקירת תהליך:

- 7.1.1. התהליך של בניית מרכז החוסן הינו תהליך מאתגר בשל הצרכים הרבים והמגוונים של החברה הבדואית בנגב ובשל פערי מוכנות.
- 7.1.2. **שנת 2016, שהיתה שנת הפעילות הראשונה של המרכז הוכיחה כי במרחב הבדואי קיימת היענות רבה של רשויות וגופים אזרחיים וצרכים רבים בהיבטי יכולות הרשויות, רכישת כלים מקצועיים וחיזוק החוסן הקהילתי. במהלך 2016 בוצעו מגוון רחב של הכשרות תוכן והדרכות והחלו טיפוליים קליניים ממוקדי טראומה, אך לאור הפערים ההתחלתיים יש מקום רב עדיין לטיוב המוכנות לחירום. לאור הניסיון המלמד כי תחום החירום מחייב התגייסות אזרחית וקהילתית מקסימאלית בתנאים מורכבים ובלתי שגרתיים.**
- 7.1.3. בשנת הפעילות הראשונה לפעילות מרכז החוסן האזורי הורחבו באופן ניכר המענים לחברה הבדואית בנגב באמצעות שותפות של משרד החקלאות, משרד הבריאות, משרד הרווחה, משרד החינוך, רח"ל, פקע"ר והקואליציה הישראלית לטראומה.
- 7.1.4. המענים הינם מענים מותאמי תרבות לצרכי היערכות החרום הייחודיים של האוכלוסייה הבדואית בנגב, הן הארגוניים והן הטיפוליים.
- 7.1.5. עבודת מרכז החוסן מלווה ע"י ועדת היגוי אשר מורכבת מנציגי משרדי ממשלה, נציגי הספק ובעלי תפקידים ברשויות ובמרחב.
- 7.1.6. תפיסת העבודה שמנחה בעבודה במרחב הבדואי היא פעולה מלמעלה (דרך ראש הרשות וצוותו) וגם מלמטה (דרך קבוצות אוכלוסייה בעלות צרכים שונים בעת משבר). הבחירה בדרך פעולה זו נעשית מתוך הבנה שהמענים לחרום בחברה הבדואית נמצאים במצב בראשיתי מאד ודורשים כניסה בכל ערוץ שמתאפשר כדי לייצר סוכני שינוי רבים ככל שניתן בכל החברה, אשר יסייעו ליצירת תודעה של רצון וצורך להיערך ולקדם את החוסן בכל הרבדים בקהילה.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

נספח א' 3 - מודל אזורי להפעלת מרכזי חוסן אזוריים

1. מבוא:

- 1.1. בשנת 2006, התקבלה החלטת ממשלה להקמת מרכזי חוסן רשותיים בעוטף עזה. משרד הבריאות נבחר למשרד שיקים ויוביל את המרכזים בשיתוף עם משרדי ממשלה נוספים. המודל נבנה ביחד עם משרד ראש הממשלה, משרד הרווחה, השלטון המקומי והקואליציה הישראלית לטראומה.
- 1.2. מרכזים אלו פועלים כעשר שנים בשיתוף מלא עם הרשויות המקומיות ומהווים הישג עצום למדינת ישראל כאשר הם מספקים מענה הוליסטי המאפשר חיזוק החוסן הקהילתי, הנפשי והמערכתי.
- 1.3. מרכזי חוסן הינו גוף מרכזי מקצועי המאפשר לרשויות להיערך ולספק מענה בקהילה בשעת חירום, ובמקביל לחזק את חוסנה במהלך שיגרת החיים. זאת באמצעות, איגום שירותי תמיכה וסיוע רב מקצועיים שיענו לצורכי הנפגעים בפרט והציבור בכלל בכל תחומי החיים – חינוך, תרבות פנאי, בריאות, בריאות נפשית, רווחה התמודדות עם דחק וכדומה.
- 1.4. תפיסת מרכזי החוסן מתבססת על קיומו של צוות ייעודי אשר מטרתו הבלעדית היא חוסנו של האיזור והתושבים. תפיסה זו היא שהובילה להישגי מרכזי החוסן. משימה חשובה זו מוטלת על נושא תפקיד מקצועי ייחודי (מנהל מרכזי החוסן) ולא נוסף על תפקידו של עובד רווחה או עובד אחר.
- 1.5. מרכזי החוסן הינם מרכזים המאגמים משאבים ועובדים בשיתוף פעולה מלא עם הרשויות, כדי לחזק את חוסנם. מרכזי החוסן פועל יחד עם כל הגופים הרלוונטיים ואינו מחליף אף אחד מהם. נפרדות זו מאפשרת חשיבה כוללנית על תושבי האיזור, שמירה על משאבים כלכליים לנושאי החוסן בלבד, שיתוף פעולה פורה עם כל הגופים ובקרה אפקטיבית מטעם משרד הבריאות.
- 1.6. מדינת ישראל, עומדת בפני אתגרים ביטחוניים \ אסונות טבע עתידיים. מרכזי החוסן בעוטף עזה הוכיחו את עצמם כמודל אולטימטיבי הן לדעת השלטון המקומי והן לדעתם של משרד הבריאות, ומשרד ראש הממשלה.
- 1.7. בתכנון מרכזי החוסן באזורי יהודה ושומרון חשוב ביותר לשמור על עקרונות הגנריים של המרכזים בעוטף עזה – באמצעות בניית רצף של החוסן, החל מהפרט, דרך המשפחה, הקהילה, הרשות והאיזור, תוך התאמה לאתגרי תרבות והמשאבים הכלכליים הקיימים.

2. מרכזי חוסן אזורי

- 2.1. מרכז זה יאגד מספר רשויות סמוכות (בהתאם לגודל ולמאפיינים).
- 2.2. המרכז **הפיסי** (אשר ינתן על ידי הרשות המארחת, בתיאום עם הגוף האחראי), ייתן שירות קבוע בהתאם לכל מאפייני מרכזי החוסן.
- 2.3. במודל זה יוקמו ארבעה מרכזי חוסן אזוריים שיכסו את הישובים.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

3. יתרונות המרכז האזורי

- 3.1. פיתוח שפה משותפת של חוסן בכל הרשויות השותפות, שתפתח באמצעות ההכשרות, פרומים ופעילויות משותפות נוספות.
- 3.2. פיתוח "רשת ביטחון" אזורי וסיוע הדדי בשגרה ובחירום.
- 3.3. בתרחישי הייחוס השונים ייתכנו מצבים של ניתוק, חוסר נגישות, והיעדר קשר בין השלטון המקומי והשלטון המרכזי, כאשר השלטון המרכזי לא יוכל להנגיש שירותים לשלטון המקומי ולתושביו. מרכז החוסן האזורי יידע להכין את המענים הדרושים בכל התחומים לצורך מתן השירותים החסרים.
- 3.4. המודל האזורי יאפשר לבנות חוללות (self-efficacy) לרשויות המקומיות ויאפשר התמודדות טובה יותר עם האתגרים עם שימוש בכוחות המקומיים.
- 3.5. המודל האזורי הינו מודל כלכלי יעיל (cost effective).
- 3.6. פיתוח מרכזי טיפול כולל שלוחות טיפוליות בפריסה האזורית יאפשרו הנגשה מקסימלית לנפגעי חרדה וטראומה נפשית.

4. פעילות מרכזי חוסן מתבצעת בשני מצבים (שגרה חירום)

4.1. חירום:

4.1.1. חוסן הנפשי:

- 4.1.1.1. מרכזי תמיכה נפשית – טיפול באוכלוסיות במשבר (ברמה פרטנית וקבוצתית) פרטני, משפחתי או קבוצתי.
- 4.1.1.2. מתן טיפול למצבי ASR/ASD/PTSD במרכזים הטיפוליים ובהילה (כולל טיפול במצבי שכול).
- 4.1.1.3. תפקיד חשוב מאוד בחירום הוא מעקב אחר סימני תשישות טראומה ושחיקה אצל המסייעים השונים ומתן סיוע ותמיכה קבוצתית ופרטנית במקרה הצורך.

4.1.2. חוסן קהילתי:

- 4.1.2.1. גיבוש ראייה מערכתית קהילתית למיצוי משאביה ולניהול חייה, בסיוע והכוונה של אנשי מקצוע, הקמת קבוצות משימה בקהילה וכיו"ב. בהתאמה ושותפות עם מנהל ומשאבי קהילה.
- 4.1.2.2. ייזום פעולות לשיפור החוסן הקהילתי. היענות להתארגנות בקהילה וסיוע בגיוס משאבים, איגומם והפנייתם היעילה להעצמה של פרטים, קבוצות וקהילות.
- 4.1.2.3. חיזוק וההתארגנות הקהילתית, ייעול הפעילויות ע"י הקניית כלים מקצועיים ושיטות עבודה אפקטיביות וניתובן לשיפור איכות החיים.
- 4.1.2.4. סיוע בפיתוח מנהיגות מקומית פורמלית ולא פורמלית, מנהיגות נוער, קשישים, נשים וכו'.
- 4.1.2.5. חיזוק שירותים חברתיים ואישיים.
- 4.1.2.6. ריכוז ידע ותורה עדכניים ופיתוח הדרכה שיסייעו למשתתפי הפעילות בישום גישה מערכתית קהילתית.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

4.1.2.7 פיתוח המרכז תוך התאמתו למאפייני הקהילה והשינויים החלים בסביבתה.

4.1.3 היערכות לחירום:

4.1.3.1 יצירת תמונת מצב ברשות/איזור.

4.1.3.2 מיפוי צרכים ברשות/איזור.

4.1.3.3 איגום משאבים.

4.1.3.4 הכשרת רשותית/איזורית בהתאם לצרכי האיזור.

4.2. שגרה:

4.2.1 חוסן נפשי:

4.2.1.1 הפעלת מרכזי טיפול לנפגעי חרדה

4.2.1.2 הכשרות למטפלים ופסיכותרפיסטים

4.2.1.3 הפעלת קבוצות תמיכה

4.2.1.4 מתן כלים לעזרה עצמית (עזרה ראשונה נפשית)

4.2.1.5 בניית תשתיות לטיפולים דיגיטליים.

4.2.2 חוסן קהילתי:

4.2.2.1 השלמת מענים בתחום ראייה מערכתית קהילתית למיצוי משאבים, הקמת קבוצות משימה וכדו'.

4.2.2.2 ביצוע פעילות לשיפור החוסן הקהילתי בתיאום עם הרווחה בהתאם לצורך ובתיאום מול משרד הרווחה.

4.2.2.3 סיוע בפיתוח המנהיגות.

4.2.2.4 חיזוק שירותים חברתיים נגישים בתיאום עם הרווחה.

4.2.2.5 פיתוח המרכזים בהתאם למאפייני הקהילה והשינויים החלים בסביבתה.

4.2.3 היערכות לחירום:

4.2.3.1 הכשרת מתנדבים

4.2.3.2 ריענון נהלי חירום

4.2.3.3 בניית מענים לתרחישי ייחוס שונים.

4.2.3.4 הקמת צוותי חוסן במגזר הפרטי (מפעלים וכדו').

4.2.3.5 הכשרות לבעלי תפקידים חיוניים.

4.2.3.6 הפגות ורענון לצוותים רלוונטיים.

5. מבנה המרכז:

5.1 ועדת היגוי עליונה – בהובלת משנה למנכ"ל של משרד הבריאות בשיתוף עם משרד ראש הממשלה, רח"ל, ביטוח לאומי, משרדי הממשלה השותפים לתקציב.

5.2 ועדת היגוי מצומצמת בהובלת משרד הבריאות הכוללת: רווחה, חינוך רח"ל והמפעיל.

5.3 מנהלות מרכז החוסן יהיה כפוף למנהל הפרויקט מטעם הספק אשר יפעל מטעם ובכפיפות למשרד הבריאות.

5.4 רכז קליני ירכז את הפעילות בתחום הטיפול וההכשרה לאנשי מקצוע בכפוף למנהל מרכז חוסן.

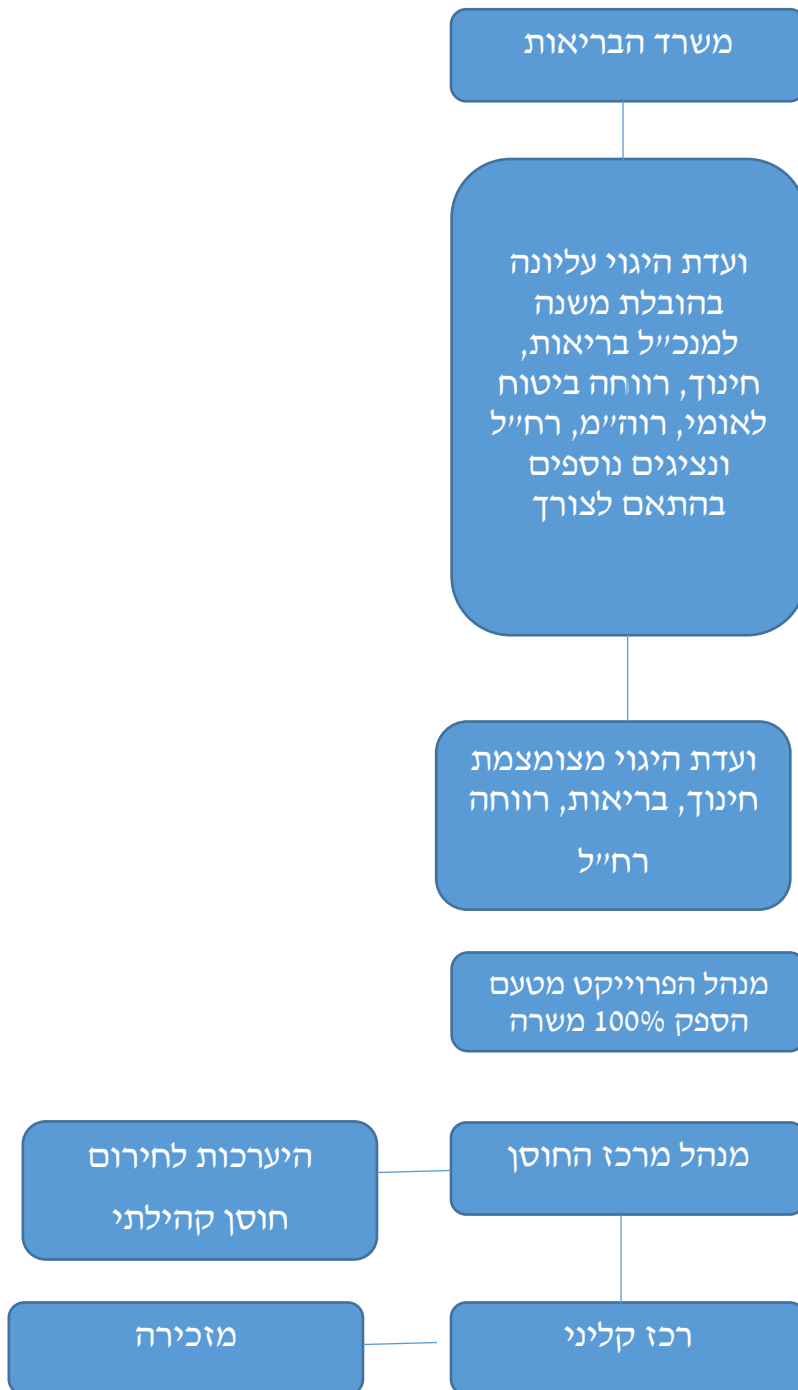
נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

6. אופן הפעלת הועדות:

- 6.1. ועדת היגוי עליונה תתכנס 3 פעמים בשנה בשנתיים הראשונות לפעילות המרכזים ואחת לשנה לאחר מכן.
- 6.2. בנוסף לישיבות המפורטות תכנס הועדה בראשותו של משנה למנכ"ל של משרד הבריאות לצורך דיון בסוגיות חריגות שלא באו לפתרונם באמצעות הועדה המצומצמת.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

7. עץ מבנה ותפקידים

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח ב' - מבנה נדרש עבור כל מרכז

1. על המבנים לעמוד בדרישות הרגולטוריות של כל הגורמים המוסמכים ובכלל זה:
  - 1.1. דרישות מיגון של פיקוד העורף
  - 1.2. דרישות כבאות.
  - 1.3. המבנה יהיה נגיש כדין כולל כניסה המאפשרת נגישות לאדם המתנייד בכיסא גלגלים.
2. המבנה יכלול בכל אחד מהמרכזים לפחות את העמדות או המשרדים שלהלן:
  - 2.1. עמדה לשירותי מזכירות
  - 2.2. משרד למנהלת המרכז
  - 2.3. חדר ישיבות לצוות המטפלים והעובדים במרכז החוסן \ מרחב לטיפול קבוצתי.
3. דרישות לחדרי טיפול מרכז חוסן עוטף עזה:
  - 3.1. בשדות נגב 3 חדרי טיפול לפחות.
  - 3.2. באשכול 4 חדרי טיפול לפחות.
  - 3.3. חוף אשקלון 4 חדרי טיפול לפחות.
  - 3.4. שדרות 6 חדרי טיפול לפחות.
  - 3.5. שער הנגב 5 חדרי טיפול לפחות.
4. דרישות לחדרי טיפול מרכז חוסן הבדואי:
  - 4.1. חדר 1 לפחות ברהט.
  - 4.2. חדר 1 לפחות בבאר שבע.
5. נדרשת יכולת להרחבת מספר חדרי טיפול בהתאם לגודל האוכלוסייה המופנית.
6. דרישות לחדרי טיפול מרכזי חוסן ביהודה ושומרון:
  - 6.1. לפחות 2 חדרי טיפול בכל מרכז ובהתאם לגודל האוכלוסייה המופנית לטיפול.
  7. בכל מבנה יהיה מטבחון אחד לפחות.
  8. בכל מבנה יהיו שני תאי שירותים לפחות.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח ג' – הצטיידות ראשונית

1. על כל חדר טיפול להיות מצויד בציוד שלהלן לפחות:
  - 1.1. שתי כורסאות.
  - 1.2. שולחן כתיבה.
  - 1.3. ארון אחסון.
  - 1.4. כסאות.
  - 1.5. וילונות.
  - 1.6. שטיח.
  - 1.7. שולחן קפה.
  - 1.8. מדף ספרים.
  - 1.9. ארגז חול בחדר טיפול לילדים.
  - 1.10. לוח מחיק, לוח גיר, כן ציור.
  - 1.11. חומרי יצירה
  - 1.12. משחקי ילדים.

2. ציוד כללי מינימלי למרכז:
  - 2.1. שתי שולחנות כתיבה (מזכירה ומנהלת).
  - 2.2. שלושה מחשבים (מנהלת, עובדת קהילתית, מזכירה).
  - 2.3. כסאות לעמדות המחשב.
  - 2.4. מכונת צילום \ פקס.
  - 2.5. ארונות לאחסון ציוד.
  - 2.6. מקרר.
  - 2.7. מיקרוגל.
  - 2.8. קומקום חשמלי.
  - 2.9. כלים.

3. הצטיידות שוטפת:
  - 3.1. ציוד משרדי מתכלה.

4. תחזוקה: בהתאם למוסכם עם הרשות שהעמידה את הנכס לטובת הפעילות של הספק. בהעדר התייחסות אחרת בהסכם יחולו ההוראות הבאות:
  - 4.1. תחזוקת המבנה והציוד הכלול בו יהיה באחריות ספק השירות ולרבות:
    - 4.1.1. שמירה על תקינות כלל המערכות במבנה (ביוב, מים, חשמל, וכיוצא בזה).
    - 4.1.2. שמירה על תקינות הציוד והריהוט הנדרשים במבנה, כולל צביעה
    - 4.1.3. שמירה על ניקיון המבנה.
    - 4.1.4. ביצוע הדברה לפי הצורך.
    - 4.1.5. אספקת מערכת מיזוג אוויר (שתופעל בהתאם לתנאי מזג האוויר)
    - 4.1.6. קופה קטנה – הספק יעמיד לרשות המנהל קופה קטנה באופן שוטף לצורך מימון הפעלה והחזקה שוטפים כגון: תיקונים קטנים, ציוד משרדי, כיבוד לשיבות וכיוצא בזה.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ : 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

5. מערכת מיחשוב – בכל מרכז יעמיד הספק מערכת CRM לניהול פעילות המרכז.
6. ציוד והיערכות לחירום:
- 6.1. תאורת חירום ניידת – תהיה בכל מבנה של המרכז ובאתרי תמיכה נפשית.
- 6.2. תיק עזרה ראשונה – תהיה בכל מבנה של מרכז, לכל מטפל אפוד זוהר

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח ד' 1 - תקינה מרכזי חוסן ובמודל רשותי

בעל תפקיד	כמות עובדים נדרשת	אחוז משרה לכל עובד	דרישות מכל עובד
מנהל פרויקט	1 ללא קשר למספר מרכזי החוסן	100%	<ul style="list-style-type: none"> • תואר ראשון במדעי חברה או ניהול, עדיפות לתואר שני • עדיפות לבעלי רקע בתחום החרום וטיפול בטרואומה נפשית • ידע בישומי מחשב • עברית ואנגלית ברמה גבוהה • יחסי אנוש מעולים • ניסיון ניהולי של 3 שנים
מנהל מרכז	לפי מספר מרכזי חוסן	100% לכל מרכז	<ul style="list-style-type: none"> • תואר אקדמאי בתחומי עבודה סוציאלית, פסיכולוגיה, או תחומים המתמחים בטרואומה או עבודה קהילתית או ניהול (עדיפות לתואר שני) בתחומים הטיפוליים. • יתרון לבעלי תעודת הדרכה במקצועות הפסיכו סוציאליים. • ניסיון מוכח של מעל שלוש שנים בעבודה בתחום פיתוח החוסן קהילתי ו/או טיפול בטרואומה ברמת הפרט והמשפחה. • יכולת הפעלת צוות של אנשי מקצוע בתחומי הטיפול והחוסן הקהילתי בשגרה וחירום. • ניסיון ביצירת שיתופי פעולה בין מערכים מקצועיים מהמגזר הציבורי והשלישי. • ניסיון בניהול תקציב עצמאי. • יכולת גבוהה לתקשורת בינאישית ועבודת צוות. • יוזמה, יזמות ויצירתיות. • נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות ובזמן חירום.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש	הנושא: מרכזי חוסן
מהדורה מס': 1		
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

<ul style="list-style-type: none"> • בעלת רישיון נהיגה • כושר ביטוי בעל פה וכתב (אנגלית ברמה גבוהה - יתרון) • מגורים באיזור. <p>הערה: התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • תואר שני בעבודה סוציאלית קלינית ו/או בעל תעודת לימודי פסיכותרפיה • ניסיון מוכח של לפחות 3 שנים בהדרכה קלינית של מטופלים • ניסיון מוכח של שלוש שנים לפחות בתחום של טיפול בטראומה נפשית • הכשרה מוכחת לפחות אחת משיטות הטיפול בטראומה נפשית כגון: EMDR, SE, DBT, SEE FAR CBT \ CBT • יחסים בין-אישיים מצוינים. • יכולת ביטוי ברמה גבוהה (אנגלית ועברית). • בעל רכב <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום</p>	100% לכל מרכז	לפי מספר מרכזי חוסן	רכז קליני
<ul style="list-style-type: none"> • 12 שנות לימוד • יחסים בין אישים מעולים • שירותיות • סדר וארגון • ידע בשימושי מחשב • יתרון לניסיון בעבודה בתחום <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום.</p>	80% לכל מרכז	לפי מספר מרכזי חוסן	מזכירה
<ul style="list-style-type: none"> • תואר ראשון בעבודה סוציאלית יתרון לבעלי תואר שני. • יתרון לבעלי תואר בעבודה סוציאלית קהילתית • ניסיון ביצירת שותפויות 	50% לכל מרכז	לפי מספר מרכזי חוסן	רכז קהילתי

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש	הנושא: מרכזי חוסן
מהדורה מס': 1		
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

<ul style="list-style-type: none"> ניסיון בעבודה קהילתית. יתרון לבעלי ניסיון בנושא חירום וחוסן קהילתי יכולת הובלה וריכוז תוכניות יחסי אנוש מעולים ראש גדול, אחריות ויצירתיות גמישות לעבודה בשעות לא שגרתיות, כולל בשעת חירום ניסיון בעבודה בתחום <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום</p>			
בעל תואר מומחה בפסיכיאטריה	35% לכל מרכז	לפי מספר מרכזי חוסן	פסיכיאטר
<ul style="list-style-type: none"> תואר שני בעבודה סוציאלית קלינית או מומחיות בפסיכולוגיה קלינית/חינוכית או עו"ס שסיים לימודי פסיכותרפיה או תואר שני בהבעה ויצירה שעומד בדרישות חוזר מנכ"ל 19/10 ניסיון מוכח של שלוש שנים לפחות בתחום של טיפול בטרואמה נפשית הכשרה מוכחת לפחות אחת משיטות טיפול בטרואמה נפשית כגון: EMDR, SE, DBT, SEE FAR CBT \CBT יחסים בין-אישיים מצוינים יכולת ביטוח ברמה גבוהה (אנגלית ועברית) בעל רכב <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום</p>	לפחות 25% משרה או לפחות 24 שעות טיפול חודשיות	מספר מטפלים יענה על צרכים טיפוליים של אותו המרכז כאשר מתקיימת זמינות, נגישות השירות לכלל המטופלים. ללא תורי המתנה בזמן חירום/מצב מיוחד בעורף, בהמתנה לא מעבר לשבועיים בשגרת חירום.	מטפלים

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח 2' - תקינה מרכז חוסן במודל איזורי

בעל תפקיד	כמות עובדים נדרשת	אחוז משרה לכל עובד	דרישות מכל עובד
מנהל פרויקט	1	100% לכל מרכז	<ul style="list-style-type: none"> • תואר ראשון במדעי החברה או בניהול, עדיפות לתואר שני • בעל רקע בתחום חרום או טראומה נפשית • ידע בישומי מחשב • עברית ואנגלית ברמה גבוהה • יחסי אנוש מעולים • ניסיון ניהולי של 3 שנים לפחות
מנהל מרכז	לפי מספר מרכזי חוסן	100% לכל מרכז	<ul style="list-style-type: none"> • תואר אקדמאי בתחומי עבודה סוציאלית, מומחיות בפסיכולוגיה, או תחומים המתמחים בטרומה או עבודה קהילתית או ניהול (עדיפות לתואר שני במקצועות טיפוליים). • יתרון לבעלי תעודת הדרכה במקצועות הפסיכו סוציאליים. • ניסיון מוכח של מעל שלש שנים בעבודה בתחום פיתוח החוסן קהילתי ו/או טיפול בטרומה ברמת הפרט והמשפחה. • יכולת הפעלת צוות של אנשי מקצוע בתחומי הטיפול והחוסן הקהילתי בשגרה וחירום. • ניסיון ביצירת שיתופי פעולה בין מערכים מקצועיים מהמגזר הציבורי והשלישי. • ניסיון בניהול תקציב עצמאי. • יכולת גבוהה לתקשורת בינאישית ועבודת צוות. • יוזמה, יזמות ויצירתיות. • נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות ובזמן חירום.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש	הנושא: מרכזי חוסן
מהדורה מס': 1		
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

<ul style="list-style-type: none"> • בעלת רישיון נהיגה • כושר ביטוי בעל פה וכתב (אנגלית ברמה גבוהה - יתרון) • מגורים באיזור. <p>הערה: התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • תואר שני בעבודה סוציאלית קלינית או מומחיות בפסיכולוגיה קלינית או פסיכולוגיה חינוכית \ לימודי פסיכותרפיה • ניסיון מוכח של לפחות 3 שנים בהדרכה קלינית של מטפלים • ניסיון מוכח של שלוש שנים לפחות בתחום של טראומה נפשית • הכשרה מוכחת לפחות אחת משיטות הטיפול בטרואמה נפשית כגון: EMDR, SE, DBT, SEE FAR CBT \ CBT • יחסים בין-אישיים מצוינים. • יכולת ביטוי ברמה גבוהה (אנגלית ועברית). • בעל רכב <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום</p>	50% לכל מרכז	לפי מספר מרכזי חוסן	רכז קליני
<ul style="list-style-type: none"> • תואר שני בעבודה סוציאלית קלינית או מומחה פסיכולוגיה קלינית או פסיכולוגיה חינוכית או לימודי פסיכותרפיה או תואר שני בהבעה ויצירה שעומד בדרישות חוזר מנכ"ל 19/10 • ניסיון מוכח של שלוש שנים לפחות בתחום של טראומה נפשית • הכשרה מוכחת לפחות אחת משיטות טיפול בטרואמה נפשית כגון: EMDR, SE, DBT, SEE FAR CBT \ CBT • יחסים בין-אישיים מצוינים • יכולת ביטוח ברמה גבוהה (אנגלית ועברית) • בעל רכב <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד</p>	מספר מטפלים יענה על צרכים טיפוליים של אותו המרכז כאשר מתקיימת זמינות, נגישות השירות לכלל המטופלים. ללא תורי המתנה בזמן חירום/מצב מיוחד בעורף, בהמתנה לא מעבר לשבועיים בשגרת חירום.		מטפלים

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

מלא בשעת חירום			
<ul style="list-style-type: none"> • 12 שנות לימוד • יחסים בין אישים מעולים • שירותיות • סדר וארגון • ידע בשימושי מחשב • יתרון לניסיון בעבודה בתחום <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום.</p>	50% לכל מרכז	לפי מספר מרכזי חוסן	מזכירה
בעל תואר מומחה בפסיכיאטריה	35% לכל מרכז	לפי מספר מרכזי חוסן	פסיכיאטר

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח 3'ד - תקינה מרכז חוסן במודל איזורי ייעודי לחברה הבדואית

דרישות מכל עובד	אחוז משרה לכל עובד	כמות עובדים נדרשת	בעל תפקיד
<ul style="list-style-type: none"> • תואר ראשון במדעי חברה או ניהול, עדיפות לתואר שני • עדיפות לבעלי רקע בתחום החרום ו/או בטרואומה נפשית • ידע בישומי מחשב • עברית ואנגלית ברמה גבוהה עדיפות לדוברי ערבית • יחסי אנוש מעולים • ניסיון ניהולי של 3 שנים 	100%	1	מנהל פרויקט
<ul style="list-style-type: none"> • תואר אקדמאי בתחומי עבודה סוציאלית, פסיכולוגיה, או תחומים המתמחים בטרואומה או עבודה קהילתית או ניהול (עדיפות לתואר שני). • יתרון לבעלי תעודת הדרכה במקצועות הפסיכו סוציאליים. • ניסיון מוכח של מעל שלוש שנים בעבודה בתחום פיתוח החוסן קהילתי ו/או טיפול בטרואומה ברמת הפרט והמשפחה. • יכולת הפעלת צוות של אנשי מקצוע בתחומי הטיפול והחוסן הקהילתי בשגרה וחירום. • ניסיון ביצירת שיתופי פעולה בין מערכים מקצועיים מהמגזר הציבורי והשלישי. • ניסיון בניהול תקציב עצמאי. • יכולת גבוהה לתקשורת בינאישית ועבודת צוות. • יוזמה, יזמות ויצירתיות. • נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות ובזמן 	100%	1	מנהל מרכז

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	משרד הבריאות 	אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1		
	הנושא: מרכזי חוסן	
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

<p>חירום.</p> <ul style="list-style-type: none"> • בעלת רישיון נהיגה • כושר ביטוי בעל פה וכתב (אנגלית ברמה גבוהה - יתרון) עדיפות לדוברי ערבית • מגורים באיזור. <p>הערה: התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • תואר שני בעבודה סוציאלית קלינית או פסיכולוגיה קלינית \ לימודי פסיכותרפיה • ניסיון מוכח של לפחות 3 שנים בהדרכה קלינית של מטפלים • ניסיון מוכח של שלוש שנים לפחות בתחום של טיפול בטראומה נפשית • הכשרה מוכחת לפחות אחת משיטות הטיפול בטראומה נפשית כגון: EMDR, SE, DBT, SEE FAR CBT \ CBT • יחסים בין-אישיים מצוינים. • יכולת ביטוי ברמה גבוהה (אנגלית ועברית) • עדיפות לדוברי ערבית • בעל רכב <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום</p>	100%	1	רכז קליני
<ul style="list-style-type: none"> • 12 שנות לימוד • יחסים בין אישים מעולים • שירותיות • סדר וארגון • ידע בשימושי מחשב • יתרון לניסיון בעבודה בתחום • דוברת שפה ערבית <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום.</p>	50%	1	מזכירה
<ul style="list-style-type: none"> • תואר ראשון בעבודה סוציאלית יתרון לבעלי תואר שני. 	50%	1	רכז קהילתי

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש	הנושא: מרכזי חוסן
מהדורה מס': 1		
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

<ul style="list-style-type: none"> • יתרון לבעלי תואר בעבודה סוציאלית קהילתית • ניסיון ביצירת שותפויות • ניסיון בעבודה קהילתית. • יתרון לבעלי ניסיון בנושא חירום. • יכולת הובלה וריכוז תוכניות • יחסי אנוש מעולים • ראש גדול, אחריות ויצירתיות • גמישות לעבודה בשעות לא שגרתיות, כולל בשעת חירום • ניסיון בעבודה בתחום <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום</p>			
בעל מומחיות בפסיכיאטריה	35%	1	פסיכיאטר
<ul style="list-style-type: none"> • תואר שני בעבודה סוציאלית קלינית או פסיכולוגיה קלינית/פסיכולוגיה חינוכית/לימודי פסיכותרפיה • ניסיון מוכח של שלוש שנים לפחות בתחום של טראומה נפשית • הכשרה מוכחת בשיטות טיפול בטרואומה נפשית כגון: EMDR, SE, DBT, CBT, FAR \ SEE • יחסים בין-אישיים מצוינים • יכולת ביטוח ברמה גבוהה (אנגלית עברית וערבית) • בעל רכב <p>התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום</p>	<ul style="list-style-type: none"> • מטפל בחצי משרה • 4 מטפלים פרילנסרי • ס - לפחות 25% משרה או לפחות 24 שעות טיפול חודשיות 	<ul style="list-style-type: none"> מספר מטפלים יענה על צרכים טיפוליים של אותו המרכז כאשר מתקיימת זמינות, נגישות השירות לכלל המטופלים. ללא תורי המתנה בזמן חירום/מצב מיוחד בעורף, בהמתנה לא מעבר לשבועיים בשגרת חירום. 	מטפלים

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח ה' - הגדרות ותיאור תפקידים

1. מנהל פרויקט – מטעם הספק:

1.1. תאור התפקיד בשגרה:

- 1.1.1. ניהול תקציב מרכזי החוסן
- 1.1.2. קשר קבוע ומוסדר עם משרד הבריאות
- 1.1.3. קשר עם גורמי ממשלה נוספים (משרד הרווחה, משרד הקליטה, משרד הנגב והגליל וכדומה) ורשויות מקומיות (ראשי רשויות, מנהלי רווחה וכדומה)
- 1.1.4. תכנון אירועים והכשרות אזוריות
- 1.1.5. בניית תוכנית עבודה שנתית אזורית
- 1.1.6. ניהול עבודת מרכזי החוסן בהסתכלות אזורית
- 1.1.7. פיתוח ובניית תוכניות חדשות לשיפור איכות השירות של המרכזים
- 1.1.8. הנחיה וניהול מרכזי החוסן.
- 1.1.9. מעקב אחר דיווח ביצוע רבעוני של מרכזי החוסן
- 1.1.10. מעקב אחר ביצוע תוכניות עבודה.
- 1.1.11. הגשת דוחות רבעוניים למשרד הבריאות.
- 1.1.12. עבודה מול ביטוח לאומי.
- 1.1.13. תיווך צרכים בין משרדי הממשלה ובין המרכזים
- 1.1.14. עדכונים שוטפים עם גורמים חיצוניים.
- 1.1.15. איתור וייזום שיתופי פעולה עם גורמים נוספים.

1.2. תאור התפקיד בחירום:

- 1.2.1. איסוף תמונת מצב ונתונים באיזור בו פועלים מרכזי חוסן שבאחריותו והעברת המידע לגורמים הרלוונטיים (משרד הבריאות, פיקוד העורף).
- 1.2.2. איתור צרכים של צוותי מרכזי החוסן ויצירת מענים מתאימים.
- 1.2.3. נוכחות פיזית באזור הנמצא במצב מלחמה \ מצב מיוחד בעורף. גם בשעות לא שגרתיות/שגרתיות לפי הצורך.
- 1.2.4. ביצוע משימות נוספות בהתאם להנחיית הממונים.

2. מנהל מרכז חוסן

2.1. תאור התפקיד:

- 2.1.1. ניהול השוטף של מרכזי חוסן בשיגרה ובחירום והדרכה של צוות אנשי מקצוע בתחום הקהילתי הקליני והערכות לחירום.
- 2.1.2. ניהול והפעלת המרכז בחירום.
- 2.1.3. ליווי והנחיית תהליכים של חיזוק החוסן הקהילתי.
- 2.1.4. פיתוח תכניות ומענים מתאימים לסביבה ולקהלי היעד.
- 2.1.5. ניהול מרכז טיפולי בתחום הדחק, הטראומה והפוסט טראומה .
- 2.1.6. בניית תוכניות עבודה שנתיות, ניהול תקציב שנתי ואחריות על יישום.

3. רכז קליני:

3.1. תיאור התפקיד בשגרה:

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

- 3.1.1. ניהול מקצועי של היחידה הטיפולית
- 3.1.2. בניית תוכנית עבודה שנתית של היחידה – כולל הכשרות בתחום הקליני באישור מנהל המרכז
- 3.1.3. השתתפות בישיבות אינטייק של המרכז
- 3.1.4. ניהול משותף (עם מנהל/ת המרכז) של ישיבות צוות מטפלים
- 3.1.5. גיוס וקליטה של מטפלים חדשים במידת הצורך
- 3.1.6. ליווי ומעקב מקצועי של צוות המטפלים
- 3.1.7. מתן מענה לצרכים המקצועיים שוטפים של הצוות
- 3.1.8. השתתפות בוועדות להארכת טיפול
- 3.1.9. מעקב ואישור סיכומי טיפול
- 3.1.10. מעקב אחר דו"חות מטפלים
- 3.1.11. השתתפות בישיבות מקצועיות במרכז וברשות המקומית (כולל פורום חוסן נפשי)
- 3.1.12. קשר עם ביטוח הלאומי
- 3.1.13. הדרכה אישית למטפלים
- 3.2. תיאור התפקיד בחירום:**
- 3.2.1. הנחייה מקצועית של המטפלים
- 3.2.2. קביעת אופן מתן מענה למטופלי המרכז
- 3.2.3. קביעת סדר עדיפות למתן מענה לתושבים בחרדה הפונים/מופנים כתוצאה ממצב החירום
- 3.2.4. קביעת סדר עדיפות שיבוץ מטפלים ביחד עם מזכירת המרכז
- 3.2.5. הפעלת צוותי מטפלים למתן מענים פרטניים, משפחתיים בבתים ובמקלטים (במקרה הצורך)
- 3.2.6. סיוע בריכוז צוות עירוני של מענים נפשיים על מנת ליצור תמונת מצב ותוכנית התערבות מתוכללת ואינטגרטיבית.
- 3.2.7. מתן מענה לצרכים הרגשיים של צוות המרכז
- 3.2.8. השתתפות בהערכות מצב עירוניות ופורמים מקצועיים נוספים (לפי הצורך)
- 3.2.9. העברת הכשרות לגורמים הטיפוליים/קהילתיים/רפואיים/חינוכיים בתחומים השונים של טיפול והתערבות בטרואומה נפשית.
- 3.2.10. ניהול העבודה הקלינית בזמן חירום.

4. רכז קהילתי:

4.1. תיאור התפקיד בשגרה:

- 4.1.1. בניית תוכנית עבודה שנתית בתחום הקהילה המאושר על ידי מנהל המרכז.
- 4.1.2. ליווי והנחיית תהליכים של חיזוק החוסן הקהילתי.
- 4.1.3. ליווי והנחיית עבודת צוותי הצח"י ביישובים
- 4.1.4. אחראיות על תחום היערכות החירום של הרשות מטעם מרכז החוסן.
- 4.1.5. עבודה עם גורמי קשר ברשות ביישובים ובמגזר השלישי.

4.2. תיאור התפקיד בחירום:

- 4.2.1. קבלת תמונת מצב מצוותי הצח"י ביישובים והעברתם למנהל מרכז החוסן.
- 4.2.2. יצירת מענים מתאימים לצרכי צוותי הצח"י
- 4.2.3. קבלת תמונת מצב של החוסן של הקהילות ויצירת מענים מתאימים.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

4.2.4. סיוע בעבודת מרכז החוסן.

5. מטפל במרכז חוסן:

5.1. תיאור התפקיד בשגרה:

- 5.1.1. טיפול לפחות בחמישה מטופלים בשבוע
- 5.1.2. השתתפות בהכשרה שנתית אחת לפחות
- 5.1.3. קיום פגישה אחת לחודש לפחות עם הרכז הקליני
- 5.1.4. השתתפות בישיבות צוות מטפלים
- 5.1.5. קבלת הדרכה על פי הצורך
- 5.1.6. כתיבת סיכום טיפול לאחר כל מפגש
- 5.1.7. מילוי הדוחות הנדרשים במערכת המחשוב
- 5.1.8. כתיבת המלצות לטיפול ודוחות על פי הצורך

5.2. תיאור התפקיד בחירום:

- 5.2.1. קבלת מטופלים
- 5.2.2. קבלת הנחייה מקצועית מהרכז הקליני וממנהל/ת המרכז
- 5.2.3. עבודה במשמרות על פי הצורך
- 5.2.4. יציאה לשטח למתן טיפול בנפגעי חרדה
- 5.2.5. מתן מענה פרטני, משפחתי, בבתים ובמקלטים (על פי הצורך)
- 5.2.6. מענה בקו חם נפשי לטובת התושבים בהתאם להנחיות של משרד הבריאות בשע"ח

6. מזכירה:

6.1. תיאור התפקיד בשגרה:

- 6.1.1. סיוע בעריכת תוכנית עבודה שנתית
- 6.1.2. מענה טלפונים למרכז
- 6.1.3. קבלת קהל
- 6.1.4. ניהול אדמיניסטרטיבי של המרכז
- 6.1.5. העברת הדיווח הרבעוני שהוכן למשרד הבריאות
- 6.1.6. העברת הדיווח שהוכן לביטוח לאומי
- 6.1.7. ניהול יומן מנהל/ת המרכז
- 6.1.8. סיוע בהפקת אירועים משמעותיים במרכז החוסן (ימי עיון וכדו')

6.2. תיאור התפקיד בחירום:

- 6.2.1. עבודה במשמרות במרכז
- 6.2.2. ניהול יומן פונים
- 6.2.3. ריכוז נתונים לתמונת מצב
- 6.2.4. קשר רציף עם מטפלים

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

7. פסיכיאטר:

- 7.1. אחראי על ביצוע הערכה פסיכיאטרית.
- 7.2. מתן טיפול תרופתי פסיכיאטרי למטופלי המרכז הנזקקים לכך.
- 7.3. ביצוע מעקב טיפול תרופתי. פסיכיאטרי
- 7.4. השתתפות בישיבות צוות.
- 7.5. מתן יעוץ לצוות המטפלים במרכז בהתאם לצורך.

8. מדריך/ה מקצועי למרכזי החוסן בעוטף עזה

תיאור התפקיד בשגרה:

- 8.1. הדרכה פרטנית וקבוצתית של מנהלות מרכזי החוסן
- 8.2. כתיבת תמונת מצב על מרכזי החוסן
- 8.3. ייעוץ מקצועי בנושאי הליבה של מרכזי החוסן – חירום, חוסן קהילתי, טיפול קליני
- 8.4. כתיבת ניירות עמדה בהתאם לצורך.
- 8.5. השתתפות בפורומים מקצועיים.

תיאור התפקיד בחירום:

נוכחות מוגברת בעוטף, ליווי והדרכה אינטנסיבית למנהלות מרכזי החוסן.

דרישות תפקיד:

- לפחות תואר שני בעבודה סוציאלית
  - ניסיון מוכח של חמש עשרה שנה בפרקטיקה, בהדרכה, בניהול ובתחומי הליבה של מרכזי החוסן.
  - יחסים בין-אישיים מצוינים.
  - ניסיון בהדרכה של אנשי מקצוע של עשר שנים לפחות.
  - מחויבות גבוהה.
  - בעל רכב
- היקף התפקיד – 20-25 שעות חודשיות, העסקה בשיטת "פרילנס".
התפקיד מחייב לעיתים עבודה בשעות הערב ותפקוד מלא בשעת חירום.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח ו'- דרישות הזרחה והכשרה לצוות העובדים

באחריות הספק לדאוג לכך שבכל שנה כל מטפל כולל פסיכיאטר של המרכז ישתתף לפחות שתי הכשרות.

ההכשרות יעסקו בתחומים הרלוונטיים למקצועות הטיפול במרכז החוסן ויועברו על ידי מומחים בכירים בגישות ההתערבות הבאות:

- SE
- DBT
- CBT
- SEE FAR CBT
- EMDR
- טיפול משפחתי
- טיפול קבוצתי
- הכשרות רלוונטיות נוספות.

אורך ההכשרה ייקבע על פי צרכי הצוות הטיפולי, ירשם בתוכנית העבודה ויחוייב בקבלת אישור על ידי הועדה העליונה של מרכזי חוסן.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח ז' – דיווחים, פיקוח ובקרה במרכזי החוסן

1. תכניות עבודה –
על הגוף המפעיל את מרכזי החוסן להעביר לאישורו של נציג משרד הבריאות תכניות עבודה מפורטות עבור כל מרכז בנפרד לשנת העבודה הבאה לא יאוחר מתאריך ה-15.1 בכל שנה.
2. על משרד הבריאות לרכז ולהעביר את תכניות העבודה להערות של חברי ועדת היגוי העליונה ולאחר תכלול ההערות, לאשרם ולהעבירם לביצוע לגוף המפעיל.
3. משרד הבריאות אחראי להוציא סיכום בקרה שנתית במרכזי חוסן לרבות מיצוי תקציבים לכל חברי ועדת היגוי העליונה.
4. סיכום שנה - על הגוף המפעיל את מרכזי החוסן להעביר סיכום שנת עבודה של מרכזי החוסן למשרד הבריאות לא יאוחר מתאריך ה-1.2 בשנה העוקבת ובהתאם לתוכנית העבודה שאושרה.
5. דו"ח תקציבי – יועבר למשרד הבריאות דו"ח תקציבי פעם בשנה בכל 31/1 בשנה שלאחר מכן, הדוחות הן של כל מרכז חוסן בנפרד.
6. דו"ח תמונת מצב - הגוף המפעיל את מרכזי החוסן ישלח אחת לרבעון דוח תמונת מצב מרכזי החוסן בעוטף עזה לנציג משרד הבריאות אשר יעבירו לשאר השותפים לפרוייקט.
7. משרד הבריאות יקיים 3 פעמים בשנה הראשונה והשניה ועדה היגוי עליונה בהובלתו של משנה למנכ"ל משרד הבריאות לצורך דיון ובדיקה של ניהול מרכזי החוסן.
8. פיקוח ובקרה – משרד הבריאות יוכל לבצע ביקורת, מתוכננת או לא מתוכננת לפי שיקול דעתו בכל אחד ממרכזי החוסן לבחינת עמידת הספק בדרישות הנוהל ובכלל זה ולבחון רשומות של מטופלים במרכז על מנת לוודא נאותות השירות.
9. נציג משרד הבריאות יקיים ישיבות שוטפות עם בעלי תפקידים ניהוליים של הספק אחת לחודש לפחות.
10. מדדים לביקורת:
  - 10.1 מספר הכשרות קליניות מבוצעות בשנה בהתאם לתוכנית עבודה מאושרת
  - 10.2 מספר ימי עיון/תרגילים/ למתנדבי המרכז כפי שאושר בתוכנית העבודה
  - 10.3 קבלה לאינטייק לא יותר משבועיים מיום הפניה (בשגרה)
  - 10.4 קבלה לטיפול תוך שבועיים מהאינטייק (בשגרה)
  - 10.5 מתן לפחות הדרכה קלינית פרטנית אחת לכל מטפל פעם בשבועיים
  - 10.6 מתן לפחות הדרכה קלינית קבוצתית אחת לכל מטפל פעם בחודש
  - 10.7 עמידה בדרישות התקינה בכל מרכז.
  - 10.8 בשעת חירום/מצב מיוחד בעורף תתבצע קבלת המטופלים באופן מיידי לצורך הערכה, התערבות ראשונית וקביעת תוכנית הטיפול. המשך ההתערבות תקבע על פי דחיפות והצרכים הטיפוליים.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח ח' – תהליך קבלה לטיפול במרכז חוסן

1. מנדט הפעולה של מרכזי החוסן הוא לתת מענה טיפולי ממוקד לנפגעי חרדה וטראומה על רקע המצב הביטחוני. מרכז החוסן אינו חלופה למרפאה לבריאות נפש ואינה מענה למי שזקוק לטיפול במסגרת המרפאה כאמור.
2. תהליך הקבלה למתן טיפול במרכז החוסן כדלקמן:
  - 2.1. שגרת חירום:
    - 2.1.1. פנייה ראשונית \ הפנייה מגורם טיפולי \ חינוכי \ רווחה \ בריאות אחר למרכז החוסן.
    - 2.1.2. מילוי פרטים סוציו דמוגרפים ראשוניים וסיבת הפנייה למרכז החוסן.
    - 2.1.3. קביעת ראיון ראשוני (אינטייק) שמבוצע על ידי מטפל מוסמך של מרכז החוסן.
    - 2.1.4. ישיבת אינטייק לצורך אישור זכאות למתן טיפול בהתאם לקריטריונים שמופיעים בשאלון האינטייק וחוות המקצועית של האינטייקר.
  - 2.2. חירום:
    - 2.2.1. קליטת נפגעי חרדה במרכזי התמיכה הנפשית תתבצע על פי הנחיות משרד הבריאות בזמן חירום ובהתאמה למודלים של מרכזי חוסן.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח ט' - פרוטוקול להתערבות במצבי ASR

1. ההתערבות הטיפולית המידית בנפגעים, מתרחשת כאשר החוויה הטראומטית עדיין חיה, וכאשר גורמי דחק נוספים כגון כאב, חוסר וודאות, תחושת איום וחוסר אונים, חשש לחיי יקירים וניתוק מגורמי תמך, ממשיכים לפעול על הנפגע, המצוי במצב משברי פעיל.
2. ההתערבות במצבים אלה מתקיימים בימים הראשונים שלאחר האירוע הטראומטי המזוהה.
3. ההתערבות הינה סיוע בהכלה ומיתון תגובות רגשיות קשות המצויות ברובן בטווח "תגובה נורמלית לחוויה לא נורמלית".
4. **הטיפול יתבצע ע"פ פרוטוקולים מקובלים ומאושרים ע"י משרד הבריאות כדלקמן:**
  - 4.1. פרוטוקול עזרה ראשונה נפשית לפי מודל "מעש"ה"
  - 4.2. המלצות להורים לילדים הסובלים מתגובת דחק חריפה
  - 4.3. מודל BASIC-PH
  - 4.4. מודל ממ"י – מתנדב מסייע ישובי
  - 4.5. מודל מעש"ה – עזרה ראשונה נפשית למתערבים ראשוניים בשטח
  - 4.6. פרוטוקול התערבות ראשונית SE
  - 4.7. פרוטוקול התערבות ראשונית EMDR

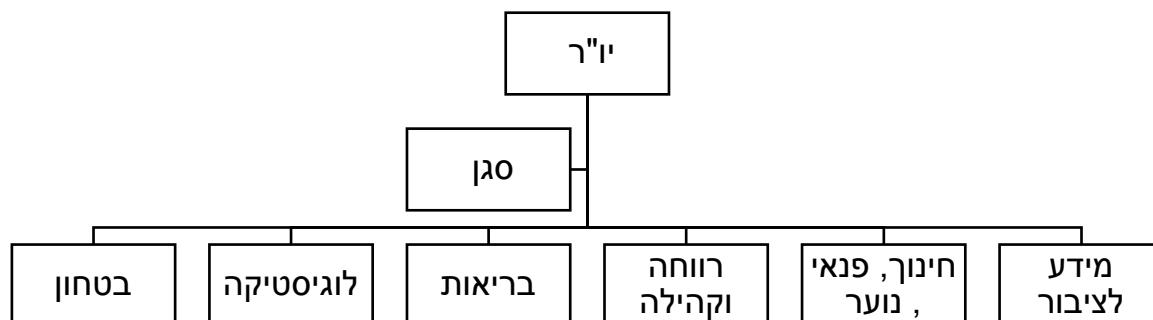
נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

נספח י' – צוות צח"י

1. תפקידי הצח"י ביישובים במועצה האזורית
    - 1.1. מערך הצח"י מהווה את לבנת הייסוד של המועצות על מנת לתת מענה לצורכי התושבים בשעת משבר וחירום. בפועל, כל מועצה אזורית כוללת מספר גדול של יישובים המרוחקים אחד מהשני ומהמועצה, **מודל הצח"י היישובי הינו הדרך בה מועצה אזורית מסוגלת לתת מענה הולם לפרטים ולקהילה ביישוב הכפרי בעת משבר וחירום.**
    - 1.2. צוות החירום וחוסן ישובי מהווה ישות קהילתית מתנדבת המקבלת את סמכותו מטעם ההנהגה הפורמאלית של היישוב והמועצה האזורית ומוביל את המענה לצורכי התושבים הנובעים מאירוע משברי/חירום ביישוב.
  2. הצוותים פועלים במגוון רחב של אירועי חירום וביניהם:
    - 2.1. מצבים ביטחוניים מתמשכים כמו מערכות "עופרת יצוקה", "עמוד ענן" ו"צוק איתן"
    - 2.2. אירועים ביטחוניים נקודתיים או תקופות הסלמה כמו אירועי חדירה, ירי קסאמים ומרגמות, איומי מנהרות, ירי טילי נ"ט, ירי צלפים ועוד.
    - 2.3. אירועים אזרחיים עם היבט חירום כמו פגעי טבע, תקלות טכנולוגיות (הפסקות חשמל או מים מתמשכות) מגפות, תאונות דרכים, שריפות ועוד.
  3. תפקידים מרכזיים של צוותי החירום:
    - 3.1. להוות מנהיגות קהילתית של הישוב בזמן משבר וחירום
    - 3.2. ארגון וניהול התגובה המידית לאירוע וטיפול במשבר.
    - 3.3. תיאום פעולות הסיוע הראשוני לנפגעים ולנוזקים - רפואי, נפשי ופיזי.
    - 3.4. תיאום שיתוף הפעולה עם המועצה ועם גורמים מחוץ לישוב (צה"ל, משרדי ממשלה, חברה אזרחית)
    - 3.5. הפעלת מערך מידע והסברה לתושבים וייצוג היישוב מול אמצעי תקשורת חיצוניים
    - 3.6. סיוע בתחום הלוגיסטי (הסעות, אמצעים, גיוס משאבים וכד') לצורכי התושבים
    - 3.7. הפעלת מוקד חירום יישובי.
    - 3.8. מיפוי וזיהוי הנוזקים לסיוע ובעלי צרכים ייחודיים ומתן מענים רגשיים וחברתיים לפי הצורך (יצירת תמונת מצב והערכת מצב יישובית).
    - 3.9. תיאום, ארגון והפעלת פעילות בתחום ההתנהגותי-חברתי ליחידים, משפחות וקהילות.
    - 3.10. תיאום, ייזום ו/או הפעלת תכניות לחיזוק החוסן הקהילתי (בתחומי התרבות, החברה, הרווחה וכד').
    - 3.11. סיוע בתכנון, יזום וביצוע פעולות השיקום.
- כמובן שמול התרחישים השונים לצוות יש תפקידים ייחודים הנובעים ממאפייני האירוע.

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

4. המבנה העקרוני של הצוות חירום:

בחלק מהיישובים יש שינויים קלים ממבנה זה הנובעים מהמאפיינים המיוחדים של היישוב.

5. איתור וגיוס חברי צח"י

תהליך האיתור והגיוס של חברים לצוות הינו "פרויקט" משותף של בעלי התפקידים ביישובים (ועד, מנהל קהילה, מזכיר, רבש"צ) ובמועצה (רכז צח"י, עו"ס מרחבי ועו"ס קהילתי) ומתבצע במגוון צירים במקביל:

- 5.1 פניה ישירה על ידי הנהגת היישוב/בעלי תפקידים במועצה לתושבים מתאימים
- 5.2 פנייה למתנדבים הפועלים בשגרה בתחומים השונים
- 5.3 פרסום בערוצי הדוברות השונים (אתרי אינטרנט, מודעות וכו')
- 5.4 "חבר מביא חבר"

מדובר בתהליך סיזיפי מתמשך שבעקבות התחלופה הטבעית של מערך חירום לעולם לא מסתיים.

6. מינוי יו"ר צח"י

יו"ר צח"י נבחר על ידי הנהלת היישוב לאחר דיאלוג עם גורמי המועצה (רכזת צח"י, עו"ס מרחבי או עו"ס קהילתי ולעיתים קב"ט מועצה).

7. הכשרת ותרגול צוותי החירום היישובים

יש להבחין בין ארבעה סוגי הכשרה ותרגילים

- 7.1 הכשרה בסיסית להקמת צוות החירום היישובי – מדובר בדרך כלל בתהליך של שלושה - ארבעה מפגשים של שלוש שעות בו נלמדים ייעוד ותפקידים של הצוות, סדר פעולות במצבים שונים, תמונת מצב והערכת מצב ותרגול סיסי של הצוות
- 7.2 הכשרות עומק של הצוותים לשימור ושדרוג המוכנות – הכשרת עומק לצוות האורגני שבו מתמקדים בתרחישים מגוונים ו/או חיזוק עבודת הצוות, הטמעת סדרי פעולה באירועים ועוד. במסגרת הכשרות אלו מתבצעים גם סימולציות ותרגילי שולחן.
- 7.3 הכשרות "רוחבי" לבעלי תפקידים בצוותים – הכשרות בהשתתפות בעלי התפקידים המקצועיים בכל הצוותים במועצה על מנת להעמיק את הידע והכלים המקצועיים

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

הספציפיים . דוגמאות: מנהיגות בשעת חירום, הטיפול בנפגעי דחק, הפעלת מוקד מידע ועוד

7.4. תרגילי שטח – תרגילים שיזומים על ידי היישובים, המועצה או הצבא שמטרתם לשפר את מוכנות הצוותים לתרחישים שונים . חלק מהתרגילים מתבצעים ברמת היישוב הבודד וחלק במסגרת תרגיל של כלל המערך. התרגילים מתבססים על תרחישי הייחוס של כל יישוב. בחלק מהתרגילים משולבים גם המכלולים המקצועיים של המועצה. כמו כן בחלק מהתרגילים משתתפת גם כלל הקהילה.

8. פעילויות נוספות לחיזוק המיומנות וגיבוש של צוותי חירום במועצות:

בנוסף לתהליכי ההכשרה הפורמליים קיים מגוון רחב של תהליכי למידת עמיתים ופעולות אחרות לחיזוק רמת הגיבוש של הצוותים ברמה היישובית, המועצתית והכלל אזורית. בין הפעולות האלו ניתן לכלול:

- 8.1. פורומים מקצועיים ברמת המועצה (יו"ר צח"י, בעלי תפקידים בצח"י)
- 8.2. מפגשי למידה וגיבוש מועצתיים - במתכונת של מספר שעות, יום או מספר ימים. במהלך מפגשים אלו מתקיימים תהליכי למידה ביחד עם פעילויות לחיזוק הגיבוש והוקרה
- 8.3. ארגון ערב למידה והוקרה למערך הצח"י – מתקיים פעם בשנה
- 8.4. כמו כן מתקיים אחת לחודשים – פורום היערכות לחירום – פורום למידה מקצועי לכל בעלי התפקידים במועצות העוסקים בתחום מערך החירום והצח"י בהובלה של הגוף המפעיל. במפגשים אלו מתקיימים תהליכים של למידת עמיתים ופיתוח של ידע וכלים לטובת מערכי הצח"י האזוריים.

9. תחומי שיתופי פעולה המועצות ומרכזי החוסן בתחום הצח"י בשגרה וחירום

9.1. שגרה:

- 9.1.1. ריכוז של כל נושא "בניין הכוח" בנושא של מערך הצח"י על ידי גיוס של רכז צח"י מועצתי
- 9.1.2. מיפוי מוכנות הצוותים לחירום וזיהוי צרכים ופערים בתחומים השונים
- 9.1.3. סיוע בהקמת צוותים ביישובים ללא צוות צח"י (קידום תהליכים קהילתיים, עבודה עם הנהגת היישוב ונציגי הרשות הרלוונטיים)
- 9.1.4. בניית תכנית עבודה שנתית לחיזוק מערך הצח"י ברמת היישוב והמועצה ויישומה
- 9.1.5. סיוע להנהגת היישובים באיתור מתנדבים לתפקידי יו"ר וראשי תחומים בצח"י היישובי
- 9.1.6. העברת הכשרות מקצועיות למערך הצח"י – צוותים אורגנים ובעלי תפקידים על ידי כוח אדם מקצועי במועצות וארגונים המתמחים בהכשרת צוותים
- 9.1.7. סיוע בפיתוח תפיסת הפעלה למערך הצח"י בתרחישים מגוונים דוגמת מנהרות, פינוי יישוב וכ"י
- 9.1.8. קידום תהליכים לחיזוק ממשקי העבודה בין הצח"י למכלולים המקצועיים במערך חירום במועצה
- 9.1.9. ליווי וחניכה של יו"ר צח"י
- 9.1.10. קידום והשתלבות התרגילים של מערך הצח"י עם מחלקת ביטחון ו/או מערך ההגמ"ר
- 9.1.11. הפעלת פורומים מקצועיים לקידום למידת עמיתים וסולידריות הדדית של מערך הצח"י (פורום יו"ר, פורומים לבעלי תפקידים בצח"י)

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	
הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן	

- 9.1.12. קידום תהליכים לחיזוק ממשקי העבודה בין הצח"י לגורמים הביטחוניים ברמת המועצה וחיצוניים
- 9.1.13. פיתוח והפעלת תכניות, פעילויות ואירועים לחיזוק המוטיבציה של המערך - פעילויות של גיבוש והוקרה לחברי הצח"י
- 9.1.14. מתן מענה רגשי לאנשי מערך הצח"י
- 9.1.15. קידום פעולות וסדנאות לחיזוק משאבי התמודדות של חברי הצוותים
- 9.1.16. קידום תהליכים לחיזוק מיתוג מערך הצח"י
- 9.2. בחירום
- 9.2.1. תמיכה ושמירת על קשר רציף עם כל הצוותים על ידי ביקורים וטלפונים
- 9.2.2. ריכוז תמונת מצב של פעילויות הצוותים והצרכים ופערים בפועל ומעקב על מתן מענים לצרכים אלו
- 9.2.3. מתן מענה לצורכי תושבי היישוב והצוות על ידי המכלולים המקצועיים הרלוונטיים (פיזיים ורגשיים)
- 9.2.4. העברת מידע, הנחיות הנדרשים לצוותים על מנת לבצע את תפקידם בצורה אפקטיבית
- 9.2.5. ליווי וחניכה של הצוותים כנדרש
- 9.2.6. קידום פעולות לשימור וחיזוק משאבי התמודדות של הצוות לאורך מצב החירום.

עבודת צוותי הצח"י כפופה לנוהל משרד הרווחה המובא בקישור שלהלן:

<http://www.molsa.gov.il/Populations/Community/CommunityInterventions/Documents/%D7%A6%D7%95%D7%95%D7%AA%20%D7%97%D7%99%D7%A8%D7%95%D7%9D%20%D7%95%D7%97%D7%95%D7%A1%D7%9F%20%D7%99%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%91%D7%99.pdf>

נוהל מס': 30.008 מנ - 19661	 אגף לבריאות הנפש
מהדורה מס': 1	
	הנושא: מרכזי חוסן
בתוקף מ: 23/10/17	הנדון: נוהל הפעלת שירות מרכזי חוסן

נספח יא' – טופס הצהרה לשמירה על סודיות

טופס הצהרת שמירה על סודיות

אני החתום מטה, _____, ת.ז. _____ (שם פרטי ושם משפחה) מתחייב בזאת:

1. לשמור בסוד ולא להעביר, לא להודיע, לא למסור ו/או לא להביא לידיעת כל אדם, כל ידיעה וכל מידע הנוגעים למטופלים או בני משפחותיהם, אשר יגיעו לידיעתי בתקופת עבודתי במרכז החוסן, או לאחר מכן ולמעט מסירת מידע לגורם המוסמך על פי דין לקבלו.
2. התחייבותי זו חלה לגבי כ סוגי המידה, בין אם יגיעו לידיעתי בתוקף עבודתי כאמור ובין אם יגיעו לידיעתי בכל דרך אחרת.
3. ומבלי לפגוע בכלליות האמור בסעיף 1 לעיל, הנני מתחייב כי במשך תקופת עבודתי במרכז החוסן או לאחר מכן ללא הגבלת זמן לא אגלה לכל אדם או גוף, לא אפרסם וכן לא אוציא מחזקתי את המידע ו/או כל חומר כתוב אחר ו/או כל חפץ או דבר, בין ישיר ובין עקיף, לצד כל שהוא, לרבות מידע אודות המטופלים או בני משפחותיהם ולמעט מסירת מידע לגורם המוסמך על פי דין לקבלו.
4. אני מצהיר בזה שידוע לי, כי אי מילוי התחייבויותי הנ"ל מהווה עבירה על פרק ז', סימן ה, לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק בגין אי מילוי ההתחייבויות.

_____

חתימה

_____

תאריך